

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
 Egy óra . . . 1 kor. Egy óra . . . 1 kor. 50 fill.
 Negyedévre 3 " Negyedévre 4 " 50 "

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN,
 Piacz-utca 49. szám.

Amikre a háboru tanít.

Debrecen, október 4.

Mi, amint azt elegendő alkalommal voltunk kénytelenek beismerni, barbár nép vagyunk, amelyről ezer esztendő esője és szappana se tudta lemosni az ázsiai vadságokat, a hun harcikedvet és a háboru vágyát. Az olasz azonban kulturnép, amelynek lelke a latin faj közepéből csirázott s amelyet a civilizáció és a művészet a legjobb erényekkel fejlesztett és nevelt.

Ezért tünnek föl a római táviratok, amelyek szerint az olasz főváros a tripoliszi események hírére örömmámorban uszik. Boldogan veszik tudomásul, hogy új török hadihajókat sülyesztettek el, Tripoliszt bombázzák, s az újságok külön kiadásai a nyomdák legkövérebb betűivel hirdetik, hogy „Törökország végpusztulás előtt áll”.

Ha ez a Törökország a közelmúltban, vagy régebben valamely szemtelenséget követett volna az olasz becsület, az olasz területi épség, vagy az olasz anyagi érdekek ellen, könnyebben lehetne indokolni ezt az üdv rivalgást. De Törökországnak egyéb büne — nincs Olaszországgal szemben, mint hogy Olaszország megkivánta Tripoliszt, amely — eddig Törökországé volt. S hogy Törökország nem előzte meg Olaszország háborus szándékát, s nem küldte ezüst tálcán az afrikai gyarmatot a Kvirinálba: a miatt még nem lehet kívánni Törökország végromlását. Az olaszok pedig, úgy látszik, ezt tartják igazságosnak és természetesnek. Vagy talán az büne Olaszország szemében a törököknek, hogy fajrokonai az abessziniai mezitlábások

nak, akik mezitlábás létükre is megverték az olaszokat.

Hát persze, a nemzeti dicsőség. Olaszországra dicsőséget jelent, ha gyarmatot szerez, s úgy látszik, a fegyveres hódítás, a vér — árán való szerzés több dicsőséget hoz, mint ha azt — amint hideg diplomaták ajánlják — pénzen kellene megvenni. E miatt örül a kifinomodott kulturnép, a népek mintája annak, hogy háboruja lesz, amelyben, hiába, olasz fiúk, olasz család-ellátók is elfognak pusztulni, s örül azon, hogy Európa egy másik országa fel fog fordulni. Az ilyen indulatok talán érthetőek lennének az oroszoknál, akikben a kozákvér élesíti a harci kedvet, s az olaszok bizonyára természetesnek találnák, ha a magyarokból csapna ki ilyen vérszomjas és más pusztulására vágyó kedv, — he hogy *Dante népe* is ilyen legyen, mihelyt a gyarmatokra falánk, — az eddig elképzelhetetlen volt előttünk.

A békét mindenki akarja. Mindenki és minden ország. Németország nagy követe utján maga vette kezébe a közvetítés fonálát. — Angolország is, hiszen mindennap ráüzen — Olaszországra, hogy a mit tesz, az még se szép. Ausztria-Magyarország pedig igazán sokat adna érte, ha béke lenne, hiszen akkor a maga feje nem fájna a Balkán miatt. Még a háborus felek is békét akarnak. Olaszország mindössze Tripoliszt akarja elvenni, — de kiméletesen, tapintatosan, amit azzal is elárul, hogy a hadifoglyok mohamedán szokásait szigorúan respektáltatja. Törökországból pedig idehallatszik a békesírás, amelyet a szegény szultán napestig, sőt lapok zártának

idején hallat. Csupa békevágy, békeóhaj, — béke-közvetítés, béke-csinálás és béke-bábás kodás, — tudja az isten, hogy történik mégis ez alatt, hogy a tengeren a hajók egymást bombázzák, — az olaszok, — Albániába is betörnek, a törökök lángba akarják borítani Görögországot, s a táviratok olasz meg török hallottakról adnak híreket?

Mikor a legelső háborus hírek érkeztek, midjárt a kardcsörtetés legelső napján híre — jött, hogy X. Pius pápa nagyon lelkesedik a tripoliszi akcióért, egész lelkéből kívánja az olasz fegyverek győzelmét, csupán csak azt nem szeretné, ha a Vatikán lapja nyiltan írna a háboru mellett. Elgondolkoztunk e híreket olvasván, mert nagyon különösnek tartottuk a dolgot. A pápa a háboru mellett, amikor ez a háboru nem a pápai állam visszaszerzéséért folyik! Krisztus földi helytartója lelkesedik a vérontáson! A Vatikán foglya a kiátkozott — Olaszország fegyvereinek győzelméért imádkozik!

Most azonban egy Bécsben élő előkelő személyiség, aki teljesen be van avatva a török politikai viszonyokba, azt mondja: „ve' nek együtt kétkedőknek, hogy a pápa lelkesedése a háboru mellett nagyon érthető, mert ez az öröm és maga a hirtelen jött olasz támadás egyazonokkal magyarázható meg: a legszentesebb klerikálizmussal. A tripoliszi expedíció ugyanis nem egyéb a Banco di Roma a spekulációjánál az olasz adófizető polgárság költségén. A Banco di Roma klerikális bankalapítás és ezzel magyarázható az a nagy rokonszenv, amivel a pápa és az egész római klérus a tripoliszi betörés iránt viseltetik.

A fehér vitorlás.

Irta: Sztrihá Sándor.

A magyar tengert az alkonyat halvány rózsaszínű, arannyal áttört fátyollal ékesítette föl. A Fiume és Abbázia között elterülő széles vizen egy fehér vitorlás uszott. Amint az alkonyi légáramlat tovavitte, a hullámokon uszó nagy fehér hattyuhoz hasonlított.

A vitorlásban a két evezősön és a kormányoson kívül egy férfi és egy nő ültek. Ők is — mint a matrózok — hófehér ruhába voltak öltözve s az alkonyat pirjától megaranyozva olyanná lettek, mint egy tündérregének a hősei.

— Mily szép a tenger! Pál . . . nézze csak, mily végtelen.

A férfi csak fejével bólintott.

— Pál, ne vágion mindenhez olyan szomorú arcot! Nézzen szét és élvezze ezt a csodás látványt. Gyönyörködjék a természet szépségében. Vagy már magának az sem szép . . . már az is unott?

— A természet mindig szép . . . s így nem lehet unott, csak a rajta lakó emberek — magunkat sem kivéve — szenvednek nagyon sok szépségűhibában. Óh, az emberek sokkal rutabbak, mint képzelnék. Sokszor iszonyodom az emberektől, saját magamtól is s szeretnék elbujni, elrejtőzni olyan helyre, ahol

bár megélhetnék, mégis meg lennék kimélve attól, hogy embert lássak.

— Pál! . . . ne izgassa magát. Tudja, az orvos megtiltotta! Nem szabad megfélekeznie egészségéről.

— Semmi közöm az orvoshoz! . . . De különben is nevétséges, hogy betegnek tartanak . . . Nincs nekem semmi bajom! . . . Csak a lelkem undorodott meg a világtól . . . illetve a társadalomtól. Am ez még nem betegség, sőt azt mutatja, hogy lelkem nagyon is egészséges, mert csak egészséges lélek tud megundorodni a mai nevétséges, szivtelen önző, ideálistmusát eldobott s csak az élvezetek után futkosó társadalomtól. Amely társadalom aztán magában hordja büntetését, mert nézze meg, még a sok pénzzel rendelkező alakjai is, csak keresik, de nem találják meg az igazi élvezeteket.

Egy-egy pillanatnyi, vagy néhány pernyi hű élvezetért néha százakat, sőt ezreket költenek, amely néhány pernyi élvezet után náluk több napon csömör következik. Nézzen szét itt a nyílt tengeren, csak a mi vitorlásunk látható s Abbázia férfiai és asszonyai ezalatt térzenét hallgatnak, azaz ahogy is hallgatják, sokkal különösebb élvezetben van most részük; mutogatják magukat. A körben járók a fehér székeken ülők a körbenjáróknak. Ezt teszik nap-nap után, de nem merem hinni, hogy ez rájuk nézve nagy élvezet volna, mert

a hölgyek szépek, vagy legalább is érdekesek akarnak lenni s egy ilyen sétahangverseny alkalmával — amit bátran nevezhetünk tapasztalomnak is — lelkük legmélyén be kell mindig vallaniok, hogy ezt elérniök nem sikerült . . . S így tart ez napról-napra. No, és a férfiak, azok legyenek férj, vagy udvarló, kénytelenek kíséretül szolgálni, akár tetszik nekik, akár nem. Ezek azután sok szép pénzt itt hagyva, hazatérnek anélkül, hogy élvezték volna a parti táj és a tenger intímabb szépségeit, amelyeket a természet belépődij nélkül mutogat.

— Pál . . . igazán nem beteg maga? Mert nézze, én magát — ne vegye bókna — nagyon éles eszű embernek tartom s bevallom, hogy én nem saját elhatározásomból, hanem az orvosa óhajára ismerkedtem meg magával, hogy társalgással igyekezzem embergyilölötét, amit környezete nagy betegségnak tart, enyhíteni, esetleg eloszlatni. Eddig azonban ezt nem mertem magának megmondani, de én azt hiszem, hogy maga ezt a szándékunkat már rég sejtí s engem ilyen helyzetben nevétségesnek fog tartani.

— Igaza van . . . tudtam jól tervüket, de nevétségesnek, mint az orvosomat — mert az tudhatná, hogy a lélek orvosi kezelésre nem reagál — még sem tartottam nagysádot . . . azaz, el is felejttem, hogy magát Ilonkának kell szólitanom. Nemde, ezt is az orvos

Pihenő városi ügyek.

A telekszerző bank. — A kulturház. — A jégpálya. — A köztemető.

Villamoson és automobilon rohanunk, egyetemet építünk, városházat, pénzügyi- és héralpótát emelünk, csatornát és vízvezeték-eket létesítünk és ezek mellett száz jó és szükseges eszme terve forr, vajudik, de megszületni nem tud. Az a furcsa természete megvan a debreceni közügynek, hogy azok, ha el akarnak aludni, könnyen altathatók el. — Egy sereg olyan dolog van, amelyről szó esik pontosan visszatérő időszakokban, hetenként, havonként, két havonként, de ez a szó is olyan csöndes, hogy valamiképpen azok, amik alszanak, fel ne ébredjenek.

Egy pár ilyen csöndes alvó dologra kell rámutatnunk, amelyeknek legtöbbször az a hír ment át a köztudatba, hogy azok a miniszteriumokban vannak. Hát hiszen legnagyobb részben igaz is. Ott vannak. De hol van az megírva, hogy Debrecen város vezetősége nyugodtan tűrje fontos ügyeinek alvását, akár az előadónál, akár a miniszteriumok — zöld asztalain találtak puha fekvőhelyre. — Nagyon jól tudjuk éstudni, hogy a közigazgatás egyik fontos eszköze a sürgetés, a kijárási. Ezt az eszközt kell igénybe venni ezeknek az ügyeknek költögetésénél és így valószínűen eredményt lehetne elérni.

A telekszerző bank.

Egyik a feledés sötétjében alvó ügyeknek a telek szerző részvénytársaság ügye. Debrecen város most szabályozni akar, egyre másra szerzi meg a telkeket, amelyeknek tulajdonosai a telekspekulációban valóságos verseyfutással verik fel az árakat és adják el borsos magas árakon az ingatlanokat. — Ennek a megakadályozására vagy megelőzésére merült fel az az igazán életrevaló, okos eszme, hogy Debrecenben telekszerző részvénytársaság alakul, amelyben a város a részvények többségét jegyzi s így biztosítja magának az igazgatóságban, felügyelő bizottságban s a közgyűlésben a rendelkezést. Ez a társaság azután megszerezve a telkeket, azok közül azokat, amelyek városszabályozásra, vagy egyéb közcélokra szükségesek, át engedné a városnak. Ezt a tervet a közgyűlés elfogadta hónapok előtt s az ügyből máig sem lett semmi, sőt híre sincsen annak, hogy lesz-e belőle valami. Pedig a dolog rendkívül sürgős. Nincs tanácsülés, nincs a jog- és pénzügyi bizottságnak ülése, amelynél volna kénytelen a tanács, vagy a bizottság javasolni a közgyűlésnek, hogy valamely telket

rendelte? Ugy tetszik, ez is a gyógyuláshoz tartozik? Nyugodt lehet, csak hálával fogadom, hogy társaságomat kellemessé óhajtott és óhajítja tenni. De mindazonáltal sajnálom, mert nem nagy szórakozást nyújthat egy betegnek tartott ember ápolása. Megmondták legalább Ilonkának embergyűlöletem okát? Vagy ismeri multamat?

— Mást nem tudok magáról. Pál, mint azt, hogy híres hegedűművész, hogy igen gazdag s hogy most beteg.

— Többet nem tud?

— Igazán nem!

— Akkor figyeljen szépen ide, az este közeledik, csend van mindenütt, a millió nagyon alkalmas a mesemondásra.

— Hallgatom! . . .

Volt egyszer egy szegény ember, meg egy szegény asszony s azoknak volt egy fiuk. A hétköznapiakon dolgoztak, az ünnepnapokon pedig a szegény ember a templomba ment s hazajövet ebédhez ültek. Ünnepi ebéd volt az, mert a szegény ember becsületes munkájával keresett annyit, hogy arra is tellett. Ebéd után egyszer csak hegedűszó hallatszott a szoba ajtaja előtt.

— Itt a Sándor cigány, — szól az apa, — adjál neki, fiam, néhány kraciart.

Az édes anya odacsusztatta a pénzt a fiu markába s az vigan vitte az egy szál muzsikushoz.

— Sándor bácsi, — szól örömtől kipirult

a várossal szemben megszokott horribilis — árakért vegye meg.

Persze, ha most a telekszerző részvénytársaság megvolna, ez megszerezne ezeket a telkeket, jó előre becsületes árakon és készen tartaná a város részére arra az időre, amikor azokra a városnak szüksége van. Most pedig a város maga kénytelen megvenni, sok pénzt dob ki s azt az erkölcsi kárt is okozza, hogy megteremt a legszemérméletlenebb és legegésztelenebb telekspekulációt. Éppen a költségvetés tárgyalásánál tűnt ki, hogy a város milliókra rugó vásárlásokat tett már és a befektetéseknek éveig kell kamatoztatul heverni, mert az ingatlanok jóvedelme nem hoznak és csak talán egy évtized múlva kerül a sor arra, hogy a telket céljának felhasználják.

Mindezeket a bajokat segítene a telekszerzősi bankra vonatkozó közgyűlési határozat jóváhagyásának kieszközölése. Ehez pedig nem sok kellene, csak egy kis sürgetés a miniszteriumban.

A kulturpalota.

Nem utolsó lassúsággal halad, ha ugyan egyáltalán halad a kulturpalota ügye. Tudvalevő, hogy ennek költségeire a kultuszminiszter már a fedezetet is biztosította. Kimondta, hogy a fölveendő költségek amortizációs részleteit beállítja a költségvetésbe, csak — építsen a város. És mégis a közmivelődési háldogáról már hosszú hónapok óta mítem lehet hallani. Itt is érthetetlen a késedelmeskedés, amely ugyan nem okoz gazdasági károkat a városnak, de erkölcsi és kulturális tekintetben mégis furcsa árnyékot vet Debrecen kultur szomjára és a kulturszükségletére.

A jégpálya.

Bizottságok és bájos hölgyküldöttségek jártak abban a kérdésben és könyörögtek illetékes és félig illetékes helyeken, hogy legyen már Debrecenben jégpálya. És sains meg kell állapítani, hogy a biztató ígéreteket kapta, de jégpálya még ma sincs, sőt még ma sem építik. Pedig a nyár folyamán a középiskolai ifjuságtól azért vették el a íátékeret, hogy büzös téglákat hordjanak oda a jégpálya építés céljából. Közledeünk szépen a tél felé, de nem látszik semmi reménye annak, hogy jégpályája lesz Debrecennek az idén. Tudjuk pedig, hogy a számonkérő székben — alig néhány hete ugyancsak erőves hangon sürgették meg e kérdés megoldását és még az is szóba került, hogy segítse a város a jégpályaeépítést, ha már másként nem megy. De még mindig nincs semmi, pedig ez az ügy nem is a miniszteriumokban fekszik.

arccal — édes apám küldte, amiért olyan szépen hegedült — s azzal az öreg cigány kérges fekete markába nyomta a pénzt. Kérges volt az öreg keze, mert ő csak ünnepen volt muzsikus, köznapokon bizony vályogot kellett vetnie, hogy megélhessen. Nem is igen értett ő a muzsikáláshoz s inkább azért adott neki pénzt, hogy ne huzza tovább. Bizony nem mondta ő neki még senki, hogy szépen hegedül. Örömeben tért, hogy az ártatlan gyermek őszinte ajkáról hallotta művészetének dicséretét, cigány szíve nagyott dobbant az örömtől s összecsókolta a kicsikét. Mielőtt elment volna, be is szólt a szobába:

— Pál mester, mert iparos volt a szegény ember — Isten ucsse, ezt a gvereket megtanítom hegedülni, mert úgy látom, nagy fogékonysága van a muzsikához.

Az öreg cigány be is váltotta az ígérteét. S a szegény ember fia hét éves korában már úgy tudott hegedülni, hogy a környékbeli cigányok csodájára jártak. Büszke is volt az öreg dade tanítványára.

A szegény ember fia pedig husz éves korában hegedűművész volt. Mikor érezte magában, hogy eleget tud, egy hangversenyen akart bemutatkozni szülővárosában. Azonban, csodálatosképpen a szegény ember fiának ajánlkozását a hangverseny rendezői nem fogadták el. — Nekik ő nagyon kicsiny volt. Nekik név kellett, olyan név, amelyet a vidéki város közönsége ki sem tud mondani. — Ta-

A köztemető.

A közszükséglet, a közegészség ügy követelményeképpen lépett előtérbe, talán évtizedek, talán évek előtt — ki emlékszik már arra — egy központi temető létesítése. Aczél Géza főmérnök ambícióval dolgozott, küzdött ez eszméért, amelyhez a halotthamvasztás kérdése is csatlakozott, felolvasást tartott terveket készítve, a közgyűlés drága telkeket vett meg, amelyek alig jövedelmezve valamit hevernek céltalanul és a vége az a dolognak, ami a többinek, a köztemető ügye alszik. Igaz, hogy a miniszteriumban, de ennél is meglehet állapítani, hogy sürgetéssel már el lehetett volna erőszakolni ezt a dologot is.

Ime néhány ügy, amelyek mellett azonban hasonló sorsban hever még egy egész sereg.

Hamis hírek a Ház elnökválságáról.

Utazás a bán körül.

Khuen és Berzeviczy nyilatkozata.

A miniszterelnöknek a képviselőházban tett erélyes hangú nyilatkozatából politikai körökben azt következtették és az ellenzék hangoztatta is, hogy az a házszabályrevízió megkezdését jelentette, vagyis azt, hogy a miniszterelnök enged az ország kívánságának, hogy a képviselőházat munkaképessé tegye. Erre ugyan az ellenzéknek semmiféle pozitív adata nincsen, de hiába, ez is elég, hogy meginduljanak a kombinációk. A házszabályrevíziók hírével egyszerre és kapcsolatosan beszéltek a mai házelnökség válságáról és arról, hogy Berzeviczy Albert helyét Tisza István gróf veszi át. Ma Berzeviczy Albertet egy estilap munkatársa meg is interpuvolta e kérdésben.

Berzeviczy az elnökválságról.

A házelnök egy estilap munkatársa előtt a hozzá intézett kérdésekre ezt mondta:

— Arra igazán nem vagyok hivatott, hogy politikai prognosztikont mondjak. Én a kormánnyal és a többséggel teljes egyetértésben ülök az elnöki székben és mondhatom, hogy az ellenzéknek némi bizalmát is birom. Azonban megtörténhetik, hogy a

láttak is valami orfeumi hegedűvirtuózfélet. Volt annak olyan neve, hogy ember legyen, aki kimondja s olyan programja, hogy fiúl legyen az, amely végighallgatja.

A szegény ember fiát ez annvira elkésérrítette, hogy elhatározta, hogy elhagyja az országot, annál is inkább, mert még a fővárosban sem tudott annyit elérni, hogy valamely kisebb hangversenyen játszhasson, illetve bemutatkozzék.

Elment, sokat nélkülözött, sokat szenvedett, de tíz év múlva visszatért hazájába. A külföldön felismerték s művészetét által hírnévre és vagyonra tett szert.

Öreg szülei könnyezve borultak a nyakába. Sirtak örömkönnében, mert fiukról, aki időközben nevét megváltoztatta, nem sokat tudtak.

A vidéki városban gyorsan híre terjedt, hogy az a magyar hegedűművész, aki a külföldi nagy városokban ujabban annyi elismerést aratott, voltaképpen nem más, mint a Pál mester fia.

Nosza küldöttség ment hozzá s azok, akik tíz évvel ezelőtt kikacagták, amikor a hangversenyen ő is hegedülni akart, meghívták nagy kegyesen, hogy legalább néhány hegedűszámot adjon elő.

— Fáradt vagyok, — szólt a művész — pihenni jöttem haza.

De nem pihenhetett. A főváros is tudomást vett róla s lépten-nyomon meghívó le-

többség elfordul az elnöktől és én, aki a többség bizalmából ülök az elnöki székben, természetesen, hogy csak addig maradok ott, amíg e bizalmat bírom.

A felmerült hírekre Berzeviczy ezeket mondta:

— Amikor az első hírek jelentek meg arról, hogy le fogok mondani, én magam cáfoltam meg ezeket, de minden apró-cseprő dolgot nem cáfolhatok. Az én személyemmel kapcsolatos híresztelésekről csak annyit mondhatok, hogy akik politikai működésemet és multamat ismerik, tudják, mire vállalkozom.

A bán elleni hajszaról.

Felhivatalosan jelentik: Tomasics Miklós horvát bán ügyével kapcsolatban egyes lapok ma azt a hirt közölték, hogy a bán állása a miniszterelnök tegnapi kijelentése ellenére is erősen megrendült. Ezzel szemben a Budapesti Tudósítót felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a hír teljesen alaptalan, minthogy a miniszterelnöknek tegnapi beszédében sikerült kimutatnia, hogy a bán ellen üzött rendszeres hajsza folyamán felhozottak egyáltalában nem fedik a tényállást. A mi a sajtóban felhozott vádakat illeti, ezekre nézve a miniszterelnök tegnap kijelentette, hogy nem a parlamentben, hanem a sajtóban fogja a tényállást közzétenni. E közlés a mai nap folyamán meg is fog történni és mindenkinek módjában lesz meggyőződni, hogy a sajtóban felhozott vádak kizárólag hamis információkon alapultak és így ezek se alkalmasok arra, hogy a bánra nézve bármilyen konzekvenciával járhasanak.

Tisza István nem lesz miniszter.

Egy fővárosi estilap közlése szerint Lukács László pénzügyminiszter csak addig hajlandó vállalni a kereskedelemügyi tárcát, amíg benyújtja az 1912. évi költségvetést. Ezzel kapcsolatban ma azt a hirt kezdték terjeszteni, hogy a kereskedelemügyi tárcát Tisza István gróf fogja vállalni.

Ugyancsak a költségvetéssel kapcsolatban beszéltek arról is, — természetesen ellenőrizhetetlen forrás nyomán — hogy a jövő politikai programja a következő: Először

beterjeszti a kormány az 1912. évi költségvetést, amelyre az ellenzék garanciát nyújt, hogy az minden vita nélkül megy keresztül. Ezt követi azután a hárszabályrevízió, a melyet még a mai hárszabályok szerint kell letárgyalni. Ezután következnek az ülések bezárása, miután a kormánynak a véderő javaslatok elintézésére elégséges ideje volna.

Tar Mihály és társai.

A főtárgyalás második napja.

A debreceni törvényszék büntető tanácsa ma egész nap folytatta Tar Mihály debreceni ügynök és négy társa büntetőügyének tárgyalását. Az egész mai napot a „Temesvári Kölcsonsegélyező Egylet” részére kötött biztosítási üzletek megvilágítása kötötte le, ami roppant nagy munka, mert — mint említettük — Debrecenből és Hajdumegye különböző községeiből harminckét embert szedett rá jeles kompánia a kölcsönfolyósítással kombinált biztosítási üggyel. Sorra járult a büntető tanács elé a sok megkárosított ember, csupa tanulatlan, jámbor lélek, akik a vádlottak bűnén kívül a maguk korlátoltsága és kapzsisága, a könnyű pénz-szerzés vágya folytán sirnak most néhány koronájuk után. Minden tizediknek van valami halvány sejtelve a biztosítás fogalmáról, a legtöbbet a 80 százaléknyi kölcsön-folyósítás szédítette meg.

A mai főtárgyalás első óráját a

hadházi „ügyfelek”

kihallgatása foglalta le. Nagy Lajos, Jónás Leopold, Ungvári Jánosné, Bagi Gábor és neje Ábrók Klára egyértelműen vallották, hogy Mocsár András és Kiss Bálint azzal biztatták őket, hogy ha 1000 koronára biztosítják magukat, postafordultával jön az olcsó, 4 százalékos 800 korona kölcsön. — Tóth Aurél dr. elnök kérdéseire mindnyájan azt felelik, hogy gyanus volt nekik eleinte a dolog, a betáblázás és kezes nélküli kölcsön, de az urak olyan szépen beszéltek, hogy belementek az üzletbe. P e t ő Gergely felesége Czégény Zsuzsanna azt ajánlotta az ügynököknek, hogy menjenek velük a jegyzőhöz és csinálják meg a községházán az irást, de Mocsár és Kiss Bálint azt mondták, hogy szükségtelen, a jegyző ugysem ért ehez.

A z e l n ö k: Miért kötötték meg mégis a biztosítást?

— Vagy tizszer is utánunk jöttek és Kiss Bálint azt mondta, hogy neki hét üzletrésze van.

— Mennyire biztosították magukat?
— Kétezer forintra. Ugy gondoltuk, hogy a tizenhatszáz forint, amit kapunk, jó lesz négyes fogatra.

A sámsoni expedíció.

A hadházi ügyfelek sorát Szenes Mihály hajdusámsoni gazda ügye szakította meg. Sámsonba a hadházi kirándulás után tették át a főhadiszállásukat Mocsár András és Kiss Bálint, akik itt is együtt dolgoztak. Itteni operációk közben érte a letartóztatás a bandát, a hadházi, vértesi és debreceni ügyfelek följelentései folytán, ami annál keservebb volt, mert a sámsoni atyafiak nem tettek följelentést. Szenes Mihály például ma is ezt felelte az elnök kérdésére:

— Nekem jó ez a biztosítás, nem érzem magam megcsalottnak.

Szabó József és neje Benovics Julianna hajdusámsoni lakosok szintén kijelentik, hogy nincs kárigényük, mert meg vannak elégedve a biztosítással.

Grafel András vértesi földművelő elbeszélte, hogy őt Kiss Bálint vette rá az üzletre. Amikor látta, hogy rászédtek, fölkereste Kiss Bálintot, aki nagyon könyörgött, hogy ne jelentse fel.

A z e l n ö k: Maga elhitte a kölcsön meséjét?

— Hát olvastam az irást, abban benne van.

A z e l n ö k: Dehogyan van benne. Érti maga, mi a biztosítás?

— Igen.

— Hát mi az az életjáradék?

— Azt nem tudom.

— Mi az az önállósítási biztosítás?

— Azt se tudom.

— Na látja, pedig erről van szó a prospektusban.

V á g ó András (Debrecen) az ügynöki díj előlegéül egy juhot adott Kiss Bálintnak, az a kárigénye.

Pap Istvánné, Varga István és neje, Ábrányi István, Balogh Mihály és Molnár István kihallgatása után az elnök délutánra halasztotta a tárgyalás folytatását.

A vezérügynök bicskát ránt.

Délután Pollák Ignác debreceni cipészt hallgatták ki elsőnek. Ő hozzá Mocsár András azzal állított be, hogy egy bank alakult Temesváron a kisiparosok fölsegélyezésére, vásároljon részvényt s a jelzett rész-

velekkel zaklatták. Hogy e zaklatásnak végét vesse, egy hangversenyt mégis adott, a főváros közönségének. Belépődíj nem volt, de a meghívottak egy perselybe dobálhatták azt a néhány fillért, a melylyel hozzá óhajtottak járulni ahhoz, hogy az öreg cigánynak, aki a művészt először tanította hegedülni, diszes sír emléket állítson.

A hangverseny hatása mesés volt . . . s a lapok, valamint a közönség büszke volt arra, hogy a . . . művész magyar . . .

A művész pedig áldozván így öreg mestere emlékének, letette a hegedűt s azóta senkisem hallotta többé csodás játékát.

— Ezzel elmondtam a szegény ember fiáról szóló mesét . . . Ez az én életem története.

Egyideig mindketten hallgattak. Csend volt s a férfi fájdalmas arcát a nő tisztelettel nézte.

— Pál, — szólalt meg végre a nő — miért nem játszik többé? Miért nem akar játszani? Miért fosztja meg az embereket művészetének élvezésétől?

— Miért? — . . . az orvosom és az emberek azt mondják . . . nagy beteg vagyok . . . olyan nagy beteg, hogy semmi sem érdekel, még az sem . . . ami véremlen van, ami nélkül valamikor azt hittem, élni sem tudnék . . . a zene.

— S lehet, hogy évekig tart a hallgatás.

— Magszüntem művész lenni . . . csak em-

ber óhajtok lenni. Megutáltam . . . nem a zenét . . . oh, nem azt . . . hanem a hallgatóságot.

— Sokszor elfogott már ez az undor a pódiumon. Elfogott akkor, amikor lélegzetet visszafogtva figyeltek . . . az emberek számai, a mikor ezeket kaptam egy estén. Elfogott az undor . . . mert becsületes, fárasztó munkáért egykor még száraz kenyeret is alig ehettem s most a hegedű hangjainak hallásáért, tehát élvezetért, szó nélkül kapom az ezreket. Sokszor eszembe jutott a pódiumon, hogy míg itt fényes ruhába öltözöttem annyi pénzt kidobnak élvezetért, addig talán valamely szegény viskóban, a melyben én is növekedtem, talán kenyér nélkül fekszik le a család.

Megundorodtam magamtól, hogy e szivtelen tömeg szórakoztatója lettem s úgy éreztem, hogy az a sok pénz, amit ily módon kerestem, égeti, marja a lelkiismeretemet.

— Ekkor kezdték rebesgetni, hogy beteg vagyok. Azután, hogy a pénz ne nehezdedjen egész súlyával reám, kezdtem szétosztani egy részét a szegények között. Ekkor már azt kezdték sutogni, hogy bolond vagyok.

E helyet találták jóakaróim alkalmasnak a gyógyulásra. Ide hozott az orvosom. Így ismerkedtem meg magával. Maga jó . . . kedves s úgy vélem, kissé ragaszkodik hozzám. Mivel hálálhatnám meg magának jó-ságát?

— Kérem . . . könyörgöm, Pál . . . hegedüljön egy dalt . . .

A férfi izgatott lett erre a kívánságra . . . majd reszketett s végül magához térve, nyugodt, de vontatott hangon szólt:

— Jól van, megteszem . . . Holnap . . . szerezzem . . . egy . . . hegedűt. Rejtve . . . hogy az orvosom . . . ne lássa . . . hozzá . . . a fehér . . . vitorlásra . . . Messze . . . hogy az emberek ne hallják, kimegyünk . . . a nyílt tengerre! . . . Ott hegedülni fogok.

— Pál . . . bocsásson meg . . . de megvallom, rég készültem e kérésre . . . Imádom a zenét. Sokat hallottam a maga művészetéről s hogy ha valaha azon elhatározásra jut, hogy óhajt hegedülni, legyen kéznél hegedű. A vitorlás fedett ülése alatt tartogattam egyet.

Pál ismét megrezsent.

— Mi az? . . . álmodom talán . . . a közelben van egy hegedű? . . .

— Igen, Pál! — s a leány egy hegedűt adott át neki.

Pál mohón vette a kezébe s hegedülni kezdett, de alig játszott rajta, szívéhez kapott és összeesett.

Odarohantak s felültették, de feje visszahanyatlott . . . homloka pedig nyugodt volt, sima . . . a halál csókja elsimitotta a redőket.

A leány zokogva borult Pál fölé, a matrózok pedig megfeszített erővel eveztek, hogy mielőbb partot érjen . . . a fehér vitorlás.

vények értékének százalékát, azonnal megkapja kölcsönképen.

Az elnök: Hogy hihette ezt el?

— Elhittem, mert az uristen elvette az eszemet. Kifizettem 3 koronát és másnap bementem Tarhoz, aki az mondta, hogy többet fizessek és rögtön ki is fogja utalványozni a kölcsönt, mihelyt megjön a kötvény. Két hét mulva láttam, hogy az egész csak svindli, mire felkerestem Tart és visszakértem a pénzemet. Tar összeszidott, majd bicskát rántott és kiabált, hogy rendőrökkel dobat ki, ha nem távozem.

Tar Mihály kijelenti, hogy az egész dologra nem emlékszik.

Dobó Ferenc alsójózsai gazda következő sorra.

Az elnök: Ki járt magánál ebben a biztosítási ügyben?

— Kiss Bálint régi jó ismerősöm, bejött hozzá más köszönt.

Az elnök: Azt nem kell elmondani, csak röviden!

— Hát azt mondta, hogy jónapot kívánok. (Derütség.) Szükség van-e pénzre gazduram? Én azt feletem: arra mindig szükség van. Erre azt mondta Kiss Bálint, hogy lesz pénz, csak 10 koronát kell fizetni, nem kell kezes, semmisenem kell, aztán 500 koronát ki lehet venni rögtön.

Az elnök: És maga elhitte ezt?

— Igen, nagyon megörültem neki. (Derütség.) Elbeszéli, hogy 10 koronát fizetett Tar Mihálynak, aki még 5 koronát kért tőle, hogy sürgönyözzön Temesvárra a kötvényért. Megjött a kötvény, a feleségem bement a pénzéért, de Tar azt mondta, hogy nem kapunk pénzt, pedig kellett volna tényleg.

Az elnök: Nem értem, hogy egy józan magyar ember hogy ülhet fel ilyeneminek?

— Nagyon jó ismerősöm volt Kiss Bálint, meg az irodában is volt egy veresszörű ember, az is azt mondta, hogy jó lesz.

Hardt Vilmos vádolt: Én megmondtam Dobónak, hogy borju sem telik ki abból a pénzből, nemhogy tényleg.

Szendrei Imre (Debrecen) esetében Mocsár és Hardt Vilmos vannak vádolva. Hardt azt mondja, hogy ő közölte Szendrei-vel, hogy csak betáblázásra kaphat kölcsönt.

A temetési járulék.

Kovács Imre hajduszoboszló földmives esetének az az érdekessége, hogy ebben az egyetlen ügyben Körtvélyesi Antal is vádolt s hogy ebben nem a 80 százaléknyi kölcsön körül forgott a család. Az elnök kérdésére Körtvélyesi elmondja, hogy Kovács levelezőlapon kérte fel őt a biztosításra. Közölte vele a feltételeket, hogy mennyit kell fizetni s hogy betegség esetén 50 korona segílyt kap.

Kovács Imre viszont így adja elő a tény állást: Tar Imre egy debreceni és egy szoboszlói lapban hirdetést tett közzé a temesvári biztosító intézetről, én ezt olvastam és levélben fölvilágosítást kértem tőle. Körtvélyesi Antal kijött hozzám s azt mondta, hogy egy koronát kell fizetnem havonta s ezért 2000 korona jár a családomnak, ha meghalok. Azt azonban elhallgatta, hogy ha a társaságnak egy tagja meghal, minden esetben 2 korona halálzási járulékot kell fizetnem s ezáltal károsodtam.

Körtvélyesi Antal azt feleli, hogy ezt a föltételt is közölte.

Tarcsai Zsuzsanna özv. Hajdu Miklósné és Bartha András hadházi lakosok kihallgatásával befejeződött a biztosítási üzletre vonatkozó bizonyítás, mire az elnök holnap délelőtt 9 órára halasztotta a főtárgyalás folytatását.

Holnap két vádpontra s a Mocsár Andrásal szemben újabb váltóhamisítás miatt emelt vádra nézve folytatják le a bizonyítási eljárást, azután a perbeszédre kerül a sor. Ítélet délutánra várható.

Aki elkeseredésében megy férjhez.

A drámai primadonna házassága.

Nem gyerekjáték a színigazgatás. Azonkívül, hogy szakértő szem, művészi izlés és irodalmi ismeretek kellenek hozzá, alig van pálya, melynél a meglepetések olyannyira halomba dönthetik a legszebb hadi tervet is, mint a színháznál. Tudunk esetet, ahol a színügyi bizottság mikor már semmi kifogást nem talált, a tenorista nagy hangját nem tudta nézni anélkül, hogy az irodalmat és művészetet megmentenie ne kellett volna.

Példa van arra is, hogy az egyik téli városban a színügyi bizottság egy tagja a nagybögöst kifogásolta. Ez volt az ország legjobb muzsikusa. A színigazgatót majd megütötte a guta, mégis módot kellett keresnie, hogy a bizottságot, melynek nevezett muzsikusként és országgyűlési képviselő legnagobb tekintélyű tagja volt, kibékítse.

Egyszerre gondolt nagyot és merészet. Behívatta az illetőt az irodába. Előadta neki a színügyi bizottság véleményét s kérte, ne csináljon neki kellemetlenséget, hanem szép szerével bontsa fel a szerződést. Ez azonban hivatkozott szerződésére és nagy számu családjára, sőt tehetségére is s kijelentette, hogy esze ágában sincs a távozás.

Szegény igazgató tehát mit tehetett: elkezdett gondolkodni s pompás ötlete támadt. A nagybögösnek hatalmas körszakállá volt:

— Tudja mit, nyiratkozzék meg és borotválja le a szakállát. Kap érte 10 forintot.

Másnap este a nagybögös ellenkező oldalon, simára borotvált arccal jelent meg az orchesterben:

— Gratulálok igazgató ur! — mondta a zenekritikus — olyan bögöst szerzett, amilyen kevés volt még ebben a városban.

De vajjon mi ez a külső beavatkozás ahhoz a mérhetetlen ambícióhoz képest, a mely az anyaszínésznot naiva szerepek játszására s az apát lírai szerelmek kreálására ösztönzi. A mikor a komikus akarja eljátszani „Lear király“-t vagy a komika a „Dolovai nábob leánya“ cimszerepét. Hiába ír elő akkor a színigazgató heti, sőt havi műsort, a baj elháríthatatlan, beteg lesz a mellözött művésznő és fenekestől felfordul a műsor.

De ami Zilahy Gyulával, a debreceni színház igazgatójával a közelben megtörtént, az még a színházi képtelenségek naplójában is párját ritkítja.

Mindenki olvasta az előleges színházi jelentésben, hogy az új drámai hősnőt Tóth Ilonkának hívják. Tehetséges, kiforrott színész nő volt, aki a szintársulatnak nagy erőssége lett volna. Főleg a masszív, patetikus szerepek játszására volt predesztinálva s a színigazgató is erre szerződtette.

Mikor a szintársulat elutazott Máramaroszigetről, a primadonna nem jött Debrecenbe, hanem hirtelen beteget jelentett, orvosi bizonyítványt küldött néhány napra s ott maradt a nyári állomáson. Podgyászt azonban előre küldte, így az igazgató a legnagyobb nyugalommal várta felépülését s műsorát is e szerint állította össze.

Tóth Ilonkának már meg kellett volna érkeznie, e helyett azonban egy levél jött

a szintársulat egyik tagjához, melyben a következő kitételek foglaltatnak:

— Ha kérdezősködnek felőlem, csak mondd, hogy beteg vagyok, erős torokfájás gyötör. Én férjhez megyek, mert elkedvetlenített, hogy „Boszorkányt Thurné lát-szotta és félek a téltől, hogy sok megaláz-tatásban lesz részem stb.

Persze, ez a levél hamar az igazgató tudomására jutott, aki fűhöz-fához kapkodott, hogy a művésznő visszatérjen társulatához. Sőt még Thurné is hajlandó volt átengedni kedvenc szerepét.

De hiába! Mert a művésznő beváltotta fenyegetését, elkeseredésében férjhez ment.

Erről a következő táviratban értesítette igazgatóját:

Express levél utban, férjem vissza nem enged.

Tóth Ilonka.

S a levél már nem is Máramaroszigetről jött, hanem Petrovárról, ahol a művésznő most mint férjzett, jómódu polgári asszony, éli — mézesheteit.

(gy. zs.)

Színház és művészet.

A színház műsora:

CSÜTÖRTÖK: *Babuska*, operett (A bérlet). PÉNTEK: *IV. Kun László*, történelmi színmű. (B bérlet.)

SZOMBAT: *Bőregér*, operett (B bérlet.)

VASÁRNAP: Délután *Cigányszerelem*, operett. Este *Az ezred apla*, énekes bohózat. Bemutató előadás (Kisbérlet.)

A Babuska negyedszer. Holnap, csütörtökön Fall Leo operettje, a Babuska negyedszer kerül színre A. bérletben eredeti szereposztással.

Bánk bán október 6-án. Katona József Bánk Bánja pénteken kerül színre B. bérletben az aradi vértanúk gyászünnepének estéjén díszelőadásban. Az előadást megelőzőleg Zivuska Andor drámai költeményét Vajda Ilonka fogja elszavalni. Az előadáson Petur szerepében fog bemutatkozni Szilágyi Ernő, az ujonnan szerződtetett jellemszínész, akit Zilahy a pozsonyi társulattól szerződtetett. Nagyobb szerepeket játszanak az elsőrangú szereposztásban színrekerülő drámában: T. Csige Böske, Papp Tusi, Uti Gizella, Thury Elemér, Székely Gyula, Kemény, Bérci, Békési és Kelemen.

Bőregér. Szombaton Strausz operettje, a Bőregér, kerül a műsorra. Alfréd utcai énekes szerepében mutatkozik be Solti Ernő, az új tenorista. Játszanak még az operettben: Falussy István, Kassai Károly, Dési, Ligeti és Békési. A táncokat Garai Mici tánc mesternő tanította be.

Vasárnap délután. Vasárnap délutánra az igazgatóság a Cigányszerelem operettet tűzte műsorra, melyben csaknem a teljes operett-személyzet foglalkoztatva van. A délutáni előadásra jegyek előre válthatók csütörtöktől kezdve a színházi pénztárnál.

A Bonbonniere sikere. A legnagyobb érdeklődés kíséri Szilassy Etel és Horváth Kálmán új vállalkozását és naponta előkelő nagy közönség tölti meg a Royal pazarul átalakított termét. Ma van az utolsó megnyitó családi műsor, tehát ne mulassza el senki ezt az igazán fényes műsort meghallgatni. Jegyek egész nap Antalfy könyvkereskedésében, este 8 órától pedig a pénztárnál válthatók.

A Bonbonniere piros estélye. Pénteken lesz az első piros estély teljesen új műsossal. Ez estén lépnek fel először Szilassy Etel és Horváth Kálmán, Révész Ilonka, Ihász, Révész Jenő, Sziklay Rosseé teljesen új piros műsort adnak elő.

Reichmann

harisnya különlegességeit tekintse meg! — Női flór harisnya 90 fill.-tól, ajour 95 fill.-tól, selyem különlegességek. Gyermekek patent és flór harisnyákban nagy választék. Piacz-u. 85. Royal szállodával szemben.

Nincsenek még béketárgyalások.

Az olasz-török háború eseményei.

A tegnapi békés híreket ma ismét háborús tudósítások váltják fel. Az olaszok békés körjegyzékük dacára igyekeznek kihasználni azt a néhány napot, amely még kétes harci dicsőségük növelésére rendelkezésre áll. Megkezdtek Tripolisz bombázását s az abruzzói herceg megadásra szólítja elő a török flottillát.

A legutóbbi eseményekről a következő táviratok számolnak be:

Tripoliszt bombázzák.

Róma, október 4. A hivatalos Stefaniügynökség jelenti:

Tegnap délután fél 4 órakor *Faravelli* altengernagy a *Benedetto Brin* hadihajóról tegnap este 7 óra 45 perckor a következő táviratot küldte:

3 óra 30 perckor délután a bombázást a fontosabb ütegekre Tripolisznál megkezdtem és naplenyugtáig folytattam. Az ütegek a tüzelést viszonzták, de eredmény nélkül. Holnap folytatjuk a bombázást, hogy az ütegeket megsemmisítsük. Mi a legnagyobb tekintettel vagyunk arra, hogy a város sem mi kárt ne szenvedjen. Csak az ütegek fölött levő világítótorony ment tönkre.

Faravelli.

London, október 4. Homlokegyenest elmentmondók azok a hírek, a melyek Tripolisz bombázásáról szólnak. A Change Telegraph Company tegnap esti kelettel táviratot kapott Rómából a forrás megjelölése nélkül, hogy az olasz hadihajók október harmadikán délben féltizenkét órakor kezdték ágyuzni a tripoliszi erődöket. Egy glasgowi kiviteli cég viszont olyan jelentést kapott Djebrából egy üzletfelétől, hogy oda Tripoliszból heliografikus uton ezt táviratozták: A blokád Tripolisz körül nagyon szigorú. Egy olasz ágyu bombázza az erődöket. A lakosság menekül Tripoliszból.

Mindennek ellentmond egy római távirat. Ez a jelentés csak annyit tud, hogy Tripolisz előtt tegnap három olasz hadihajó cirkált. — Bombázásról a flotta parancsnoka nem küldött sehová értesítést és Maltában sem tudnak róla. A római lapok Londonból kapták a hírt Tripolisz bombázásáról s nagy volt a megrökönyödés az olasz fővárosban, mert még a tengerészeti hivatalhoz sem jött jelentés róla a tripoliszi hajórajtól.

London, október 4. Olasz flotta áll az artai öböl előtt. A hajóraj parancsnoka, Lajos abruzzói herceg felszólította az öbölben horgonyozó török torpedónaszádokat a föltétlen megadásra, mert ellenállás esetén 24 órán belül bombáztatni fogja a prevezai erődöket. — Az olasz hadihajók az öböl torkolatához közelednek.

Konstantinápoly, október 4. A janinai váli távirata szerint az olasz hadihajók tegnap megjelentek Resadie kikötő előtt, de nemsokára azután Preveza irányában eltávoztak. A hadihajók ezután ismét megjelentek Prevezában és sortüzeket adtak anélkül, hogy az erődöt megtámadták volna. Azután ismét eltűntek. — Az olaszok eljárását tüntetésnek tekintik.

Athén, október 4. A hadügyminiszter behívta az 1909. évi tartalékosokat.

Sikertelen békekötés.

Bécs, október 4. Azok a hírek, melyek a nagyhatalmak békítő munkájáról szólnak, — még koraiak. A nagyhatalmak formális intervenciója még nem történt meg és el fog telni kis idő addig, míg a beavatkozásra alkalmas pillanat elérkezik. Minden jel arra mutat, hogy ez a beavatkozás csak akkor fog megtörténni, ha magában Tripoliszban tisztázódik a helyzet a két szemben álló fél között. A hatalmak munkája eddigelé főképpen csak arra szorítkozik, hogy a háborút lokalizálja. Németország és Ausztria-Magyarország kormányai egyértelműen figyelmeztették a szerb, bolgár, görög és román kormányt, hogy elsősorú feladatuknak tekintik a balkáni statusquo fentartását, nem fognak semmi olyan lépést tenni, a mely bármely részről ennek megbolygatására irányulna.

Konstantinápoly, október 4. Ögróf Pallavicini osztrák-magyar nagykövet, a ki kedden délelőtt ideérkezett, délután tanácskozást folytatott Said pasa nagyvezirrel.

Konstantinápoly, október 4. Bárány Marschall német nagykövet tegnap meglátogatta — Said pasát és hosszasan tanácskozott vele. — Azt ajánlotta kormánya nevében, hogy a porta fogadja el a béketárgyalások alapjául az olasz ultimátumot. Az új nagyvezir azt felelte, hogy előbb be kell várni a közvetítésre felkért többi nagyhatalom válaszát is, csak azután határozhatja el magát.

Vilmos császár a szultánhoz.

Konstantinápoly, október 4. A Lokalanzeiger értesülése szerint Vilmos császár a szultánhoz a következő táviratot intézte:

Szeretettel és tisztelettel viseltetem Felsőged és egész birodalma iránt és élénken sajnálom azt a válságot, mely Önt jelenleg érte. Megparancsoltam kormányomnak, hogy kísérelje meg, nem-e lehetséges a válságot elkerülni. Fáradozásaim, sajnos, eddig eredménytelenek voltak. De Isten segítségével el fog jönni az a pillanat, a mikor én a válság megoldását előmozdithatom.

Az olasz flotta.

Róma, október 4. A Stefani-ügynökség a következőket jelenti: Az expedíciós hadtest formálására irányuló műveletek állandóan serényen folynak. A különböző behajózási kikötőkben szüntelenül és nagy buzgósággal dolgoznak a csapatszállításra szánt gőzösök szolgálatba helyezésén.

Tekintettel az expedíciós hadtest szervezésénél igénybe veendő egységek diszlokációjára, elhatározta a hadvezetőség, hogy a csapattesteket a legközelebb fekvő kikötőkben teszi hajóra, úgy hogy a behajózási műveletek nemcsak a nagyobb, hanem az *Adriai és Tyrrheni tenger kikötőiben is fognak végbemenni.*

Ily módon lehetséges lesz a csapatok behajózásánál azokat a délolasz szigeti kikötőket, valamint egyéb olyan kikötőket figyelmen kívül hagyni, amelyek valamiképp abba a veszélybe kerülhettek, hogy ellenséges hajók hirtelen fölbukkanása, amelyek flottánk éber őrszolgálatát esetleg kikerülnék, nyugtalanítsák.

A behajózásra tett ez intézkedések magyarázzák meg flottánk operációit az Adriai tengeren is, amelyet az ellenséges hajóktól szabadon kell tartani, hogy a szállítóhajók alkalmas időpontban biztonságban mehessenek végig a tengeren. Habár a szállító-gőzösök szolgálatba állítására irányuló munkálatokat a

legnagyobb gyorsasággal folytatják, mégsem lehetséges megmondani, hogy a szállítóhajók mikor fognak készen állani a behajózási kikötők elhagyására, hogy azután a nyílt tengeren egyesüljenek és közösen induljanak a megálapított partraszállási hely felé. A várakozás néhány napja azonban nem elveszett idő, mert föltétlenül szükséges, hogy a flotta az ellenséges tengerészeti hadműveletei elől megvédve, zavartalanul biztosíthassa az impozáns — szállítmány áthajóztatását.

Olasz bojkott Törökországban.

Konstantinápoly, október 4. Megkezdődött az olaszok üldözése gazdasági téren. A keleti vasúttársaság igazgatósága kényszerüléssel elbocsátott 80 olasz hivatalnokot, a kik valamennyien régi alkalmazottak és fölmentett a szolgálat alól olyan mozdonyvezetőket is, akik évtizedeken át megbízhatók voltak. Ezzel a keleti vasut vonalain a forgalom vesztett biztonságából.

Az anatóliai vasúttársaság 150 olasz hivatalnokot, a hagdadi vasutépítkezési vezetősége pedig néhány száz olasz munkást bocsátott el. Ilyen körülmények között a vasutépítés megakadt.

Az üzleti forgalom is pang, mert a legnagyobb anatóliai kereskedők a háború veszedelme miatt elmaradtak. A kormány utasította a szaloniki-i vasutigazgatóságot, hogy gondoskodjék a vagonpark védelméről, mert a tenger felől olasz hadihajók könnyen kárt tehetnek benne.

Róma, október 4. A Banca di Roma konstantinápolyi fiókja jelenti, hogy üzlethelyiségét nyitva tartja.

A monarchia a békéért.

Konstantinápoly, október 4. Pallavicini János ögróf ma fölkereste Said pasa nagyvezért és kijelentette előtte, hogy Ausztria-Magyarország mindent megtett, hogy a Balkánon a statusquot megőrizték.

Elsülyesztett török naszád.

Tripolisz, október 4. A törökök egyik — ágyunaszádukat maguk elsülyesztették, nehogy az olaszok kezébe kerüljön.

IRODALOM.

Solnes építőmester. Radó Antal kitünő népszerű vállalata, a „Magyar Könyvtár”, — sorra adja ki irodalmi becsü fordításokban Ibsen műveit. A régebben megjelent fordításokhoz csak nemrég járult a vadkacsa, most pedig a nagy norvég költő egyik legmélyebb szimbolizmusa és megragadó drámai hatású műve, a Solnes építőmester jelent meg a vállalatban. A darabot Ábrányi Emil fordította azzal a művészi biztonsággal és a nyelvnek azzal a minden árnyalatot visszaadni tudó gazdag hajlékonyságával, mely Ábrányinak, a magyar műfordítás egyik fő mesterének sajátja. Irodalmunknak nagy nyereségére szolgálnak ezek az Ibsen-fordítások, mert a vállalat népszerűsége révén szétviszik a modern dráma nagy reformálójának műveit a közönség legszélesebb körébe és pedig az irodalmi szempontoknak mindenben megfelelő fordításokban. A Solnes építőmester a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cég kiadásában jelent meg, mint a Magyar Könyvtár kettős füzeté. Ára 60 fillér.

Schiller „Harang”-ja. Schiller nagyszerű költeményét, a német líra egyik legfinomabb remekművét, a harang-ot lefordítani — régi ambíciója műfordítóinknak. Most a Ma-

Legjobb a Békési Róza „Csikós” szappana.

gyar Könyvtár, Radó Antal minden magyar házban jól ismert és kedvelt vállalata, új fordításban adta ki a Harang-ot. A fordítás a magyar verstechnika egyik legkiválóbb művé szének, Kozma Andornak munkája s valóban szinte egy színvonalra emelkedik magával — az eredetivel. A mit a magyar irodalmi — nyelv mai eszközeivel vissza lehet adni a német költeményből, abból nem eit el semmit sem a tartalom, sem a forma dolgában. A füzet a Magyar Könyvtár kiadójánál a Lampel R. (Wodianer F. és fiai) cégnél jelent meg ára 30 fillér.

Lázár hadnagy drámája.

Ma hallgatták ki a tanukat.

A szerencsétlen véget ért Lázár Ödön hadnagy pihen már a katonai temetőben, de ügyében a katonai hatóságok nagy eréllyel folytatják a vizsgálatot.

Bartl Róbert főhadnagy, aki Lázár Ödönt lelőtte, a Margit-köruton levő katonai fogházban van, ahol jelentkezése óta már többször kihallgatták. A boldogtalan katonatiszt, akit felesége iránt való nagy szerelme sodort gyilkosságba, nyugodtan tette meg vallomását.

At mondja, hogy nem volt szándékában a revolver használata és csakis akkor határozta magát elhirtelenében erre, a mikor látta, hogy ellenfele is ki akarja zsebéből venni a revolvért. Különben katonai nyíltsággal tette meg vallomását és tettét nem is igyekszik egy cseppet sem szépíteni.

Viselkedése rendkívül szimpátikus és tisztársai nem kételkednek abban, hogy fel fogják menteni.

A katonai bíróság ma délelőtt folytatta a kihallgatást. Délelőtt hallgatták ki Márkus Andort, Lázár hadnagy barátját és sógorát, akinál lakott s aki minden dolgába a Bartlnéval való szerelmi ügyébe is be volt avatva. Márkus a legfontosabb tanu ebben a dologban.

Ugyancsak ma hallgatta ki a katonai bíróság Bartl Róbertné, született Okolicsányi Erzsébetet is, a főhadnagy feleségét, a ki követlen okozója volt ennek a megrázó drámának. A katonai bíróság kihajtatott a Ringer-szanatóriumba és ott hallgatta ki Bartlnét, aki az eset óta súlyos idegrohamokban szenved.

A közönség szimpátiája a véres drámában egyre jobban Bartl főhadnagy felé fordul, mert a szerencsétlen véget ért hadnagyot mindenfelé nagy nőhódítónak ismerték s több családi boldogságot tett már tönkre.

Tegnap délben tizenkét órakor boncolták fel Lázár Ödön holttestét. A hadbíró részéről a boncolásnál Gejka József őrnagy hadbíró jelent meg a gyali-uti hullaházban, a boncolást a közös hadsereg részéről Rosenfeld Viktor dr., a honvédség részéről Ajkay Zoltán dr. ezredorvosok végezték.

Egy fővárosi lap munkatársa beszélgetett az egyik ezredorvossal, aki a következőképpen nyilatkozott:

— A golyó a jobb belső szemzugban hatolt be Lázár koponyájába, szétroncsolván a jobb szemet és az agyvelőt. A halál a golyó által okozott agyroncsolás, a löcsatornát környező agysejtekre gyakorolt feszítés és az ugynevezett hydrodynamikus nyomás következtében beállott agyállományrázkódás folytán következett be. A lövés egy-két lépés távolságból történt és feltétlenül halálos volt.

Az új debreceni főügyész helyettes.

Tréfa a bucsuzás közben.

A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a koronaügyész helyettesé kinevezett Szeőke István dr. helyébe Kesserü Lajos dr. budapesti kir. ügyészt nevezte ki főügyész helyettesül a debreceni kir. főügyészséghez. Kesserü Lajos dr., aki egyike a magyar ügyészi kar legkiválóbb tagjainak, a napokban foglalja el új állását.

A budapesti kir. ügyészség tagjai már el is bucsuztak távozó kartársuktól. A bucsuzás aktusának egy igen derűs epizódja volt, amely kedélyes traccs tárgyát képezte a bírói körökben.

Az új debreceni főügyész helyettes, akit még nem mentettek föl budapesti állásától, ma reggel a kinevezés örömeire megengedte magának, hogy a „régii“ hivatalába kissé későn, féltiz táján jöjjen be. A mosani főnöke, Séllyei Barnabás dr. főügyész helyettes, az első akart lenni, aki volt munkástársának gratuláljon s már pár perccel kilenc óra után benyitott szobájába. Mikor pedig látta, hogy dr. Kesserü még nincs a szobájában, Séllyei dr. — elferdítvén az írását — egy kis cédulát hagyott az asztalán. Csak ennyi volt rajta:

Itt jártam, de — sajnos — Nagyságodat nem találtam.

I g y á r t ó
debreceni főügyész.

Alig jött dr. Kesserü a hivatalába, fölkeresték az ügyészség tagjai Séllyei dr. vezetésével és gratuláltak neki a kinevezéshez. Nagyon örült a kollégák üdvözlésének, de meglátszott rajta, hogy valami bántja.

Faggatni kezdték s végre megszóltat.

— Nagyon örvendek a ti üdvözléseteknek, de bosszant egy másik vizit . . .

— Mi az? — kérdezte Séllyei dr.

— Hát itt járt már valaki Debrecenből, — a leendő principálisom! És röstellem, hogy ép akkor nem voltam itt. No, szépeket fog gondolni rólam . . .

Alig tudták elhítenni veje, hogy a vizitáló valójában nem a debreceni, hanem a budapesti ügyészség főnöke volt, aki egy kicsit meg akarta tréfálni.

A színésznő feldult sirja.

Halottrabló cigányok.

Annak idején mi is megirtuk és mindenfele nagy mebotránkozást keltett, hogy a füzesgyarmati temetőben megraboltak egy régi, neves színésznő, Raicsányi Istváné, Demény Viktória sírját.

A füzesgyarmati csendőrség a büntett elkövetése után sokáig nyomozott a sirrablók után. Végre is sikerült őket megtalálni és elfogni Bornemisza Lajos és Balog Mihály személyében. Mindkettő cigány. — Aféle falusi cigányok, akiknek kezében csak téli időben van a hegedű, nyáron dolgoznak, aratnak, csépelnek, mert hát az jövedelmesebb, mint a muzsikálás.

Ez év március 29-én nagy szomorúság érte a füzesgyarmati cigánysort. — Meghalt ugyanis az egyik legszebb virágszál, a bogárszemű, darázsderéku Varga Lidia. — A gyöngvörű leányt el kellett temetni. Ketten vállalkoztak a sír megásására, Bornemisza és Balog. Szerették ők is a szép leányt és legalább a sír megásásával igyekeztek leróni a kegyelet adóját. — A temetőcsész a Raicsányiné sírja mellett jelölt ki számára helyet. Dolgoztak szorgalmasan. Már csaknem ki volt ásva a meglehetősen mély gödör, mikor a Bornemisza ásója megütődött

egy már nagyon is rothadásnak indult fakoporsóban. A rothadt koporsó fedeléről elhányta a földet ásójával. Ott feküdt előttük annyi diadalmas szindarab hősnőjének, Raicsányinének félig már megsemmisült holtteste. A hulla penetráns büzt terjesztett, de a cigányokat az nem alterálta. Egyszer felkiáltott Bornemisza:

— Te nézd, mennyi arany van ezen a halotton! Bizonyosan uri dáma volt. Vegyük le róla az aranyakat!

Le is vették a hulláról a fülbevalókat és a gyűrűket.

Most aztán csak az értékesítés volt hátra. Erre pedig kitűnő eszköznek bizonyult a Bornemisza ugynevezett felesége, T. Rácz Julianna. Ő vette magához a lopott ékszereket. Az egyik gyűrűt hamarosan sikerült is eladni Csák Eszternek. Azután a többi aranyakra került a sor.

A sirrablásnak hamarosan nyomára jött a csendőrség. Bornemiszaék hurokra kerültek. Tegnap tárgyalta az ügyet a gyulai törvénytörvényszék. — A bíróság előtt, cigány szokás szerint, tagadott mindakettő. Azonban sok terhelő adat volt ellenük, úgy, hogy a bíróság előtt világos volt teljesen a bűnösségük. El is ítélte őket. Bornemisza Lajos négy hónapi, Balog Mihály három hónapi fogházat kapott. Az ügyes Rácz Julist orgazdaság vétsége miatt hét napi, az aranygyűrűt megvevő Csák Esztert pedig egy napi fogházra ítélte. A cigányok azért kaptak olyan enyhe büntetést, mert nem előre megfontolt szándékkal követték el.

HIREK.

— **A király nevenapja.** Nyolcvanegyedik nevenapiát ünnepelte ez az ország dicsőségesen uralkodó magyar királyának. Bár az utca képe nem mutatott semmiféle külső elváltozást, mégis ünnepelt ma minden becsületesen gondolkodó magyar, aki ennek az országnak a fejlődését és előrehaladását a szíven viseli. Mert aki a történelem lapjáról olvasni tud, látja, hogy ez az ország mint nőtt, erősödött és fejlődött azóta a nagy kiegyezés óta, melyet Deák Ferenc bölcsesége szövegezett a nemzet hite és akarata szerint a legalkotmányosabb magyar királylyal s mely ennek a nemzetnek késő jövőben is legigazabb útja lesz a boldogsághoz. A róm. kath. templomban a mai évfordulón ünnepi istentisztelet volt, melyen a vármegye és a város legelőkelőbb közönsége és hivatala vettek részt s a katonaság is emelkedett hangulatban ülte meg az uralkodó névünnepet.

— **Október hatodika a főiskolán.** — A debreceni református főiskola „Magyar irodalmi Önképző-Társulat“ e hó 6-án délután 5 órakor, a főiskola dísztermében, az aradi vértanúk emlékére ünnepélyt rendez. Az ünnepély műsora a következő:

1. Gyászének, Silchertől. Énekli a Főiskolai Kántus.

2. Elnöki megnyitó, Tartja: Julow Jenő, joghallgató a M. I. Ö. T. elnöke.

3. „Tizenhárom“. Irta Várad Antal. — Szavalja: Németh Károly, hittanhallgató.

4. Kurucnóták. Tárogatón előadja: — Farkas Miklós, joghallgató.

5. „Mégegyszer“. Irta Szabó Jenő. Szavalja: Masáth Ferenc, hittanhallgató.

6. Szózat, Egressytől. Énekli a Főiskolai Kántus.

— **A villamos vasut felülvizsgálata.** A kereskedelemügyi miniszter a debreceni villamosvasut társaság kérésére a villamosvasut hálózatának műszaki felülvizsgálatát elrendelte, annak határidejét e hó 19-ére tűzte ki s arra a miniszterium képviselőjében Dubszky dr. műszaki főtanácsost küldte ki.

— **A miniszterelnök Fiumében.** Fiuméből jelentik: Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma reggel háromnegyed kilenc órakor a rendes budapesti gyorsvonattal Láng Lajos v. b. t. t. országgyűlési képviselő és Bárczy István dr. miniszterelnöki titkár társaságában Fiuméba érkezett. A miniszterelnök a vasuti pályaudvarról az Adamovich-mólóra hajtatott, a hol Wicken-

burg István gróf kormányzó, Verneda Emil kormányzósági titkár, Rödiger Ernő miniszteri osztálytanácsos, révkapitány és Sablich Modesto alkapitány fogadták. A miniszterelnök azonnal az Előre nevű kormányzósági gőzösre szállott, melyen negyed tíz órakor a Lovranába utazott. A miniszterelnök Lovranában a Villa Jeanettában lakik.

— **Katasztrófa a Liberté áldozatainak temetésén.** Toulonból táviratozzák, hogy a Liberté áldozatainak temetése közben nagy katasztrófa történt. Az arzenál szocialista munkásai vörös zászlóval vonultak ki, mire a rendőrség erőnek erejével el akarta venni a lobogót. Ebből összeütközés keletkezett, a gyászmenet kocsjainak lovai meg bokrosodtak és a tömeg közé rohantak. Futott, menekült mindenki hanyatt-homlok. — Maga Fallières elnök is a rohanó sokadalom közé került és elsodorta a nép. A színházterren az elnököt kiszabadították s aztán visszatérhetett a fogadóba. Azalatt a nagy néptömeg nekiment egy tribúnnek, amely beomlott, Néhány száz ember lezuhant és kétségbeesetten jajveszékelt. Kétszázharminckét néző megsebesült, köztük harmincan súlyosan.

— **A hajduszoboszlói állapotok.** Kaptuk ma a következő levelet: Tisztelt Szerkesztő Ur! A hajduszoboszlói állapotokról írott cikke a valóságnak teljesen megfelel, legfeljebb a színezést lehet halványnak mondani. Csak az új polgármesterre való vonatkoztatások nem állanak meg. Amidőn 1911-ben lehet az ország közepén egy város, ahol a lámpákat április 1-én leszedik és még októberben sem gyűjtik fel, lehet ott a polgármester fehér, fekete, vagy a feketefene, nem viheti előbbre egy körmfeketényt sem. A levélre most csak az a megjegyzésünk, hogy éppen ezek az állapotok teszik szükségessé, hogy Hajduszoboszlón egy erős kezű polgármester legyen, aki megrendszabályozza ezt a kupaktanácsot.

— **A debreceni tüzoltónap eredménye.** A szeptember hó 24—26-án tartott debreceni tüzoltónapokon eszközölt gyűjtés eredménye 247 korona 76 fillér. Ennyi folyt be az urnákkal tartott utcai gyűjtésből a tüzoltó otthon létesítése javára. Az összeget az Országos Tüzoltó Szövetség elnökségéhez küldik.

— **Debreceni tisztviselők afférja.** Az elmúlt éjszaka egy debreceni mulatóhelyen tetteles affér támadt R. J. és B. M. állami tisztviselők között. Az ügynek lovagias ténnyel folytatása lesz.

— **Liliumtípró gyógyszerészesség.** Pomázról jelentik: Szeptember huszonnyolcadikán Pomázról zárt kocsiiban a pestvidéki ügyészség fogházába szállította Fehér Ignác járásörmszter Nádasy Ferenc patikust. A letartóztatás M. F. tekintélyes iparos feljelentésére történt, akinek kilencéves leánykáját Nádasy megrontotta és borzasztó betegséggel megfertőzte. A nyomozás kiderítette, hogy Nádasynek ezenkívül még három hasonló bűn nyomja a lelkét. Pomázon ugyan úgy tudják, hogy sokkal több, de a csendőrség négyet kétségtelenül megállapított. A legfiatalabb áldozat hét éves, a legidősebb tíz. A tönkretett gyermekek közül kettő oly súlyosan megbetegedett, hogy a Szent János-kórházba kellett őket szállítani, ahol most a bőrgyógyászati osztályon ápolják őket.

— **A városi muzeum** október hó 1-től fogva tavaszig szombatoként délután két órától ötig lesz nyitva a látogatók előtt. Vasárnap, mint eddig, délelőtt 9—12 óra között tekinthető meg.

— **Kell-e kertészeti telep?** Ismeretes, hogy Debrecen város közgyűlése elvben kimondta, hogy a Kontsek-féle kertészetet — megveszi, mert a városnak szüksége van egy rendezett kertészetre, mert a nagyverdei kertészet egyáltalán nem felel meg az igényeknek. Ez a kérdés névszerint szavazás miatt most került a közgyűlés elé. Előbb azonban a gazdasági bizottság foglalkozott a dologgal és kimondta, hogy a Kontsek-féle telep megvételét nem javasolja, mert az kereskedelmi kerétszet s mert a terület talajvízes, végül mert nagyobb befektetéssel a nagyverdei telepet is ki lehetne fejleszteni. Ez ellen azonban most a gazdasági bizottság több tagja, Debreceni Jenő, Horváth József, Geréby Pál külön véleménynyet adtak be, mert a telepet rendkívül olcsón, négyszögölenként 4 koronáival lehet megvenni, amennyit pedig minden körülmény között megér, a telep elsőrangú kertészeti telep s ha a berendezések becslése pontos, az egész vétel a városra igen kedvező. Ezt a külön véleménynyet legközelebb tárgyalni fogja a jog- és pénzügyi bizottság is.

— **A komika lenyelt egy darazsat.** Szegedről táviratozzák: A szegedi színtársulat két rokonszenves tagját érte vasárnap elég súlyos természetü baleset. Délután Jókai Mór „Aranyember”-e került előadásra, — melyben Brazoviczné szerepét Rónai Hermin komika, a debreceni társulat volt tagja, játszotta, aki kávéit iszik a színpadon. Rónai Hermin kávéjába valahogy egy darázs került, melyet a komika lenyelt és most súlyos betegen fekszik lakásán. Ugyancsak súlyosabb természetü baleset érte a fővárosban is jól ismert Heltai Jenő komikust, aki lakásán függőnyt akart fölrakni, miközben a létráról leesett és ballábán súlyos zúzódásokat szenvedett.

— **Természetes halál, vagy veszettség.** Ma reggel eszméletlen állapotban vitték a kórházba B. Poór János 68 éves, nyirtéti illetőségű napszámost. Poór Jánost nemrégiben egy veszett kutya megharapta, úgy, hogy Budapestre, a Pasteur intézetbe kellett szállítani. Innen tegnap tért vissza Debrecenbe s ma már oly rosszul lett, hogy az utcán összeesett és a kórházba kellett hozni. Pillanatra sem tért magához és így kihallgatni sem lehetett, már beállott a halál. Nem valószínűtlen, hogy a veszettség visszamaradt szervezetében s ez ölte meg.

— **A donzsuan halála.** Lugosról írják: Facsád községben nagy feltűnést keltett, hogy Ardelean Nikoltát, egy fiatal, erejének teljében levő embert holtan találták ágyában. A nyomozás következtében sikerült némi világosságot deríteni a titokzatos ügyre. Ugyanis a nép azt mesélte, hogy Ardelean már hosszabb idő óta szerelmi viszonyt folytatott egy odaváló csinos menyecskével, ki azonban már megelégette Ardelean hódolatát és szerelmi ömlengéseit s visszautasította. Ardelean azonban szerelme egész hevével ostromolta a menyecskét, aki ám szintén megállta helyét a küzdelemben. De midőn látta, hogy Ardeleanban felgerjedt a vadállat, kést ragadott és a támadó férfit megcsönkította. A szurás következtében Ardelean hazavánszorgott és minden valószínűség szerint otthon elvérzett. Az orvosi szemle tényleg megállapította, hogy Ardeleanon szurott seb van.

— **A fémipariskola gyűlése.** A debreceni fémipariskola felügyelő bizottsága Kovács József polgármester elnöke alatt ma délelőtt tizenegy órakor a városháza könyvtár szobájában tartotta meg ülését. — Az ülésen, amelyen Szávay Gyula kamarai titkár, Sztankay F. Béla. Könyves Tóth Mihály dr. tanácsnok, Dávidházy Kálmán vettek részt, az iskola megnyitásával szükséges intézkedéseket beszéltek meg.

— **Leesett az ablakból.** Takács József 38 éves festősegéd a Széchényi-utca 61. sz. alatti házban a szoba menyezetét festette. Egyszerre a létra kicsuszott alóla és olyan szerencsétlenül bukott alá, hogy eszméletlenül terült el a földön. A gerince és a dereka eltörtött. A mentők beszállították a kórházba, ahol heves fájdalmi miatt kihallgatni nem lehetett. Minthogy Takács József egyedül dolgozott a szobában, a szerencsétlenséget egyedül a saját vigyázatlansága okozhatta. Sérülése oly súlyos, hogy életbenmaradásához alig van remény.

— **Egy urileány öngyilkossága.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A Kossuth-utca 1. számú házban ma öngyilkosságot követett el Burián Erzsébet, Burián Andor udvari tanácsos, ügyvéd fiatal szép leánya. Az öngyilkos leány mellbe lötte magát. A gyorsan előhívott mentők a Pajor-szombatóriumba akarták vinni, de a leány még utközben meghalt. Tettének oka felől sokat beszélnek, némelyek azt mondják, hogy szerelmi bánatában, mások pedig pillanatnyi idegrohamában követte el a gyilkosságot.

— **A maga bírāja.** Szabadkáról jelentik az alábbi különös esetet: Vojnics Ferenc 24 éves szabadkai napszámost hajnalban vérbefagyva, holtan találták a tüzoltók lakatnyáia előtt. A hasa fel volt vágva és belőle a belek kilógtak a járdára. A járókelők mentőkért telefonáltak, kik a halálosan sebesült embert beszállították a kórházba. Itt az orvosok valahogy eszméletre térítették és Vojnics Ferenc elmondta az ellene követett merénylet történetét. Részegen ment hazafelé, mikor a Zombori-ut végén egy 20 év körüli pufók arcú szőke, sárgaruhás csizmás parasztleány elébe ugrott és a hasába szurt. Ő megtántorodott, de nem esett össze, hanem egy kilógó belekkel hat óra hosszat járta a várost és kereste a megtámadóját, hogy bosszút állhasson rajta. A támadóját nem találta meg, ellenben reggel felé aléltan rogyott a járdára. Arra a kérdésre, hogy ki a merénylő, Vojnics minden felvilágosítást megtagadott. Azt mondja, ő a bosszút nem bizza a törvényre, ő maga hajtja végre.

— **K 1.50 fillér egy pár női glace bőr keztyű Győr Testvéreknél, Piac-utca 30.**

— **Hirneves Jta és Borsalino,** valamint Pichler kalap különlegességek Frank Testvéreknél.

— **Világhírű Habig kalapok egyedüli raktára** Aszmann Ferencnél, Piac-u. 27.

— **A valódi világhírű „Habig” kalapok,** legrégebbi és legnagyobb raktára Fenyő Sándor és Fla cégnél.

— **Figyelmet érdemel,** hogy a legszebb és legfinomabb boákat, karmantyukat (muffok) Végh Gyula szűcsmesternél szerezzük be, mivel az első Magyarországi Divat szűcsipari kiállításán jó munka, jó izlés, versenyképességért állami bronzéremmel lett kitüntetve. Határozott szolid áruk. — Teljes tisztelettel Végh Gyula Piac-utca 42.

— **Tankönyvek.** A református felsőbb leányiskolában az 1911—12. tanévre hivatalosan elfogadott tankönyvek legelőnyösebben beszerezhetők Csáthy Ferencnél, Debrecen legrégebbi könyv és papírkereskedésében II. Piac-utca 8. sz. Telefon 269. sz.

A régi Mórítz Ferencz-féle hentesárúüzlet

nyílik meg f. évi október hó 7-én.

Főelvünk: Olcsóság, Tisztaság és előzékeny kiszolgálás.

fiai vezetése alatt a Simonffy-utczai bérházban (Váray fűszer üzlete mellett) a mai kor igényeinek megfelelő módon berendezve

— A Magyar Király kávéház tulajdonosának sikerült a hirneves és itt közkedvelt-ségnek örvendő Berzsényi Ferike szimfonikus női zenekarát megnyerni. Kedd este lesz az első hangverseny.

— Legmodernebb szabásu francia tülkök, bőr ridiküllök, pénztárcák, saját készítésű keztyűk legjobban szerezhető be Vitarisnál, Piac-utca 16. sz.

— Benkiser csapok mosdókhöz, kagylókhöz elegáns kivitelbe fayence, sárgaréz és fehér zománcozott acélból jutányos árban jótállás mellett kaphatók Debrecen és vidéke részére az egyedüli elárusítónál: Máthéi János vízvezeték, csatornázás és fűrdőberendezési vállalatánál. Javítását bárki maga eszközölheti. Megtekinthető vételkötelezettség nélkül üzletemben. Egyháztér 5. sz. — Műhely és iroda Darabos-utca 54. sz. Telefonszám 321.

— Goldstein Karolina első debreceni orvosilag elismert mellfüző műtermét Miklós-u. 5. szám alá helyezte át. (Megyeházzal szemben.)

— Dóczy felsőbe és képezdebe új és fertőtlenített ócska tankönyvek legelőnyösebben kaphatók Aczél Antipuariumában.

— Modern lalképekben állandó újdonságok Thaisz Arthur papíráruházában.

— Őszi divatlapok a legnagyobb választékban Hegedűs és Sándornál.

Telefon 352.
Amerikai cipők
Mandel Lipótnál
15—20—25 K.
Telefon 352.

Női- és leány kalap üzletemet
Placz-u. 56. sz. alá helyeztem át.
A legdivatosabb modellek az őszi időnyre már megérkeztek. — Nagy választék.
Jungreisz Mari utóda

Kirchner Béla budapesti kiállító
:: festőművész ::
kéпкиállítása
Debrecen, **Teleki-utca 10. sz. alatt megnyílt.**
(A görög kath. templomhoz közel.)
A kiállítás nyitva egész nap. Díjtalanul megtekinthető.

SUNLIGHT
Sunlight
szappan a legjobb kezes-séget nyújtja az iránt, hogy fehéreműink idő-előtt tönkrene menjenek.
Tisztasága és jósága által a leg-finomabb és leggyöngédebb szövetek n. m. selyem, csipke, fianellek mosására is alkalmazható.
SUNLIGHT SZAPPAN az egész világon elterjedt.
Kettős darabokban 30 fillér. Nyolcszögletű 16 fillér.
258

UJ POSZTÓ ÜZLET.

Legujabb divatu bel- és külföldi gyapju szövetek **legjutányosabb szabott árakban.**

Kupfer József

Placz-u. (Bika szálloda mellett.)

Szabászat, varrás és minta rajzolás

minden ágából tökéletes és gyors kiképzést nyerne intelligens hölgyek

ERDŐSSY IRMA

bécsi szabászati akad. végzet, okl. szaktanítónő, **Hatvan-u. 42. szám alatti 10 óra fennálló szabászati tanintézetében.** — Beiratkozás bármely napon. Felvételt s varrónők részére külön esti tanfolyam.

KÖZGAZDASÁG.

Terménytözsde

Schwarz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1911. okt. 4

Készáru 5—10 magasabb.

1911. októberi buza	12 02	—
1912. ápr. buza	12.21	—
1911. októberi rozs	10.25	—
1911. ápril rozs	10.62	—
1911. okt. zab	9.29	—
1911. ápril zab	9.65	—
1912. máj. tengeri	8.46	—
1911. aug. tengeri	—	—
1912. szept. tengeri	—	—

Olcsó kamat mellett 5 esetleg 10 évi

visszafizetésre kölcsönöket ad, valamint kereskedői követeléseket leszámítol a

Debreczeni Takarékszövetkezet
Csapó-u. 19. szám. (Knoll-ház.)

Van szerencsem a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy **angol és francia**

nőiruha divattermemet
József kir. herceg u. 14. sz. alá helyeztem át.

Szükség megkeresést kér

KATZ RÓZA

József kir. herceg-u. 14. sz.

Begény-csarnok.

FEHÉR FALAK.

REGÉNY.

Irta: **MAX PEMBERTON.**

Fordította: **Szebenvei József.**

XIX. FEJEZET.

A pavnai tébolyda.

A pavnai tébolyda a Mszna-tót körülövező hegyek egyikén épült és uralja az egész hegyvidéket.

A vidék gyönyörű, de turisták nem igen járnak arra felé, mert a tavasz hirtelen a tél sarkába ér és alig hogy a virágok felültek a fejüket, már hó borítja ismét a hegyoldalakat.

Az öreg Fülöp gróf ezt az elhagyatott, csendes helyet választotta, mikor a rabkai beteglelkű emberek pihenőjére gondolt és talán érezte már, hogy ő is azok sorsára fog jutni.

Nagy, sötét épület, melyet óriási kőfal vesz körül, a falon túl pedig meredek hegyoldalak tükröződnek a csendes tóban. Nem egy elkészedett nyomorult kereste itt a halált és vetette magát a mélységbe, hogy még a neve sem maradt meg mögötte.

A kormányzó — rendesen egy vén katonára — a bécsi hatóságok felügyelete alatt áll, de valójában a rabkai uraságnak felelős csak. Elképzelhető, hogy Rudolf gróf mennyit törődött azokkal a mesékkel, amellyet a pavnai tébolyda igazgatója száraz jelentéseiben mondani szokott a kétségbeesett nyomorultak öngyilkosságairól.

Ide volt bezárva a bölcs Jura már közel három hónapja, mikor a fiatal angol a hamisított pásszpartuval bejutott és hallotta azokat a furcsa kijelentéseket az elővendő óráról. A diplomata naiv gyerek volt a tébolyda igazgatójával, Zanner urral szemben, akinek a gázságairól már nem egyszer hangzott el szó Bécsben is.

Ha az igazgató az igazat mondta volna el neki, nem lepott volna meg senkit, aki ismeri a pavnai becstelenségeket. Rövid uton tudtak itt végezni a kellemetlen emberekkel. Addig kizárták, éhezettették őket, amíg meg nem unták a szenvedést és bele nem ugrottak a Mszna-tóba, amelyről azt beszélték, hogy a feneke a pavnai öngyilkosok csontjaival van teleszórva. Mert ezt Zanner ur így akarta. És mindegyiknek adtak rá alkalmat bőven. Odaengedték a falakhoz őket őrizetlenül, hogy ne akadályozza meg őket senki a halálugrásban.

De az ember, akit a bölcs Jurának hívtak, noha nem egyszer adtak neki rá alkalmat, nem akart ehhez a szabadulási formához folyamodni. Minden jóakarata hiábavaló volt. Ez az ember nem törődött a láncokkal, a száraz kenyérral, a koplaltatással, még az ütésekkel sem, amit titokban az örök és „ápolók” adtak neki. Ő nyugodtan türt és várta, „hogyan eljön az óra”, aminek el kellett jönni. Mikor a láncot levették róla és kiküldték „az egészség okáért” egy kis sétára a hegytetőre, ez az öngyilkosságra való felhívás eredménytelen maradt. Az örök hiába beszéltek a gyors és fájdalom nélküli halálról, a jó puha vízről és az örök nyugalomról. Jura csak hallgatta őket, de maradt békében.

Otto Zanner azonban nem az az ember volt, aki kétségbeesik. Előbb-utóbb — mondta — majd csak neki fog. Kissé megijedt ugyan az angol ur látogatásától, annál inkább, mert, mint később megtudta, a pásszpartu hamis volt. Most tehát annál inkább az volt a megoldás, hogy azt a szegény nyomorultat, aki Fülöp gróf fiának mondja magát, minden áron el kell némitani. Ha kiszabadul, mindenképp tönkretesz, aki részt vett az összeesküvésben és bizonyára első sorban Otto Zannert, a pavnai igazgatót.

A kínzás válogatott eszközeit tehát napról-napra sürűbben alkalmazták. Elvitték az eddigi cellájából és három éjjel, három nap egy diühöngő örülltel egy cellába zárták. Összeláncolták vele és a legrémesebb jeleneteket kellett ott átélnie. Egy zárkába csukták emberekkel, akik nekiugrottak az ajtónak, mint emberi vadállatok. Ha a legkisebb ellentállást mutatta, éhezettették és ostromozták.

Egy cella sarkában lakott, ahova a nap-sugár be se tévedt. Látta, hogy a falra feszítettek embereket és a bőrüket szalagokban hasogatják le róluk és látta, mikor tüzes vassal nyomtak bélyegeket az állati módon üvöltő nyomorultak mellére. A bátorsága még sem szállt alá, a reménye még sem törött meg.

Oh, Ulusia tudni fogja, hova lett, ő meg fogja menteni. Ez az új világ, amilyen rémes és iszonyú volt, szinte megzavarta és rátelepedett a szeme világára. Már nem imádta a napistent, nem gyönyörködött a fényes nappal ragyogó szépségeiben. Mindig csak egy kép állott előtte, azt látta ébren és álmában és

nem tudta elfelejteni azt a percet, amikor karjaiba kapta és úgy vitte ki az égő kastélyból le a mélységbe. És mialatt az ő foglya volt a bányában, minden szó, amit az alatt kiejtett, a remény gyémántja volt — és ő emlékezni fog, nem felejt el Jurát, aki megmentette.
(Folyt. köv.)

Uri öltönyöket

bel- és külföldi szövetekből készít a legutolsó divat szerint

HUBAY GYÖRGY

uri szabó
DEBRECZEN, Batthyány utca 15. sz.

Állandó kiállítás

művészi fényképekből

Némethi műtermének

Piacz-utcai kapu bejáratában.

Trom, Trom, Trombitás

Ébresztő óra. Ujdonság!

Pontosan szabályozva 3 kor. 20 fillér

Apródinál,

Piacz-utca 12. szám. (Stenczinger-ház.)

Megnyilt Stark Sándor

csipke, szalag, rövidaru fehérnemű, szabókellékek üzlete
Piacz-u. 7. sz., a Vecsey-házban.

Nagy alkalmi vétel **Gyermek ruhákban** és az összes rövidaru kellékekben.
Csak Piacz-u. 7. sz. alatt, a kereskedelmi akadémiával szemben.

Killer Ede butorgyáros

cs. és kir. udvari szállító

DEBRECZEN, Piacz-utca 68. sz. alatt.
Alapított 1895. évben. — Több aranyéremmel kitüntetve. Telefon 12. szám.

Dus választék modern, finom, olcsó és izléses kivitelű

szilárd butorokban.

Állandó kiállítás modern mennasszonyi kelengyékben.

Ékszer és aranynevelőket

a legnagyobb választékban, legszebb kivitelben, legolcsóbban beszerezheti

KOSTYA JÁNOS

ékszerész és óra üzletében
Széchenyi-u. 1. Ref. kistemplommal szemben.
Javítások pontosan eszközöltetnek.

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyközön ég becses tudomására hozni, **Kazinczy-utca 2. szám** alatt egy a mai kor igényeit kielégítő

nőruha varrodát nyitottam,

hol a legelegánsabb s legdivatosabb angol kosztümeket jótállás mellett pontosan készítem, úgy hogy a legkényesebb igényeket is kielégíhetem.

Kérem a m. tisztelt hölgyközönség b. megrendelését s bizalmát. Alázatos tisztelettel

Szilágyi Gyula

női szabó, Kazinczy-utca 2.

Egy nagy uri hétszobás

lakás és egy igen nagy s több kisebb

bolthelyiség kiadó,

a Debreczeni Ipar és Kereskedelmi Bank új palotájában, Szent Anna és Varga-utczák sarkán.

a 20. század varrógépe.

Csakis cégünk üzleteiben vagy azok ügynökei utján vásároljunk.

Singer Co. varrógép részvénytársaság
Debreczen, Piacz-u. 79.

Egy a **lehérneműtöméshez** való utasítást tartalmazó füzet bárkinek **legyen** kiadatik.

Leányka iskola kötények,

patent harisnyák legnagyobb választékban, legolcsóbb árban

a Csipke Áruházban.

Pontos, szolid kiszolgálás. — Naponta érkeznek ujdonságok. — Kérem a czüremre ügyelni! Budapesti Csipke Áruház fiókja, Sas-u. 4.

Kizárólag alkalmi vételnek.

A legújabb és legmodernebb ékszerek készülnek

Vági István

ékszerész műtermében, Miklós-u. 5.

Javítások átalakítások a legszebb, legjobban és legolcsóbban eszközöltetnek.

Pontos kiszolgálás.

Mennasszonyi kelengyék és ajándéktárgyak nagyraktára

Kaszanyitzky Endre

Főutcai üzletébe

megérkeztek és nagyválasztékban a legolcsóbb árak mellett kaphatók:

asztali-, függő-, szalon-, ebédlő- és hálószobai villany csillárok és lámpák

melyek a legmodernebb és legszolidabb kivitelben állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Olcsó árak! Kitűnő árú!

Vendéglői és kávéházi felszerelések.

Csemege szőlő

és különféle friss gyümölcsök előnyös árban kaphatók

Fried D. Lajos

fűszer és csemege kereskedésében
Piacz-utca 72. Telefon 740.

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönség b. tudomására hozni, hogy **Hatvan-utca 16. szám** (Dr. Hütter-ház) modern igényeknek megfelelő

elsőrendű divattermet nyitottam.

Becsés pártfogást kérve

Weisz József

angol női szabó.

Értesítés.

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozom hogy

butor üzletemet

az utcai helyiségből ugyanazon házban hol eddig is volt Piacz utca 44. sz. Dr. Ujjalussy-ház udvari helyiségeibe helyeztem be, hol is óriási választékot tartok mindenféle stílusú asztalos és kárpitos butorokból. Teljes mennasszonyi kelengyék azonnal készen. Tisztelettel és pontos kiszolgálás.

Varga József butorkereskedő, asztalos, kárpitos és díszítő műhely Debreczen, Piacz 44. az udvarban. Telefon 377.

Nagyságos asszonyom! Szives tudomására hozom, hogy Péterfia u. 45. sz. alatt

gyermek-ruha salont

nyitottam. A leány- és fiu-ruhák modern előállítását Budapesten és Bécsben hosszú működési gyakorlattal sajátítottam el, miért is a legfokozottabb igényeknek is képes vagyok megfelelni. — Szives megbízását örömmel várva, vagyok teljes tisztelettel

S. Rosenberg Ida, Péterfia-u. 45

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

Megérkeztek az őszi ujdonságok

Női divat kelmék, Selyem ruha kelmék, Francia velezek, :: Bársonyok, Ruhadiszek. ::

Részletre

és könnyű fizetési feltételek mellett kaphatók képek (szent és tájképek) tükörök.

Arcokép utáni festéseket, úgy kréta mint olaj kivitelben, legolcsóbb árak mellett; kis és nagy képkerekezések legjutányosabb áron.

Keller Testvéreknél

Hunyadi-u. 13.

Levelező lap hívásra azonnal jövünk.

Apró hirdetések.

Minden szó 5 fillér.

Levelezés.

Agl jellegre levelek vannak.

Betöltendő.

Fűszernagykereskedésben egy utazó ki helybeli piacon ösmerettséggel bir, valamint a vidéken jól be van vezetve, azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban.

Angol férfi munkás, női derék és all varonők azonnal felvétetnek Rott L. női divatterem Piac-utca 7. szám.

Fűszer üzletembe egy tanulót teljes ellátással felveszek. Tóth Sándor Ujfehértón.

Azonnall belépésre keresünk gépirásban gyakorlott kereskedelmi tanfolyamot végzett kisasszonyt és fiatal irodai gyakornokot. Német nyelvet bírők előnyben részesülnek. Ajánlatok személyesen nyújtandók be a Rosenberg Albert özvegye és fiai R. T. irodájában délelőtt 8-10 között Piac-utca 60. sz.

8 ik osztályu gimnázista elvállal aisebb gimnázista vagy elemista tanítását. Cim a kiadóban.

Több évi gyakorlattal levelezésben és könyvelésben jártas uri leány irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Jó írásu fiatal ember cimírásokat elfogad és azt gyorsan elvégzi. Cim 339. számú telefon.

Adás-vétel.

Valódi ementhall, trappista, magyaróvári, kárpáti és különféle csemegecsajtok, teserf és hungari teavaj, uradalmi íróvaj kapható Deutsch Lajos fűszerkereskedésében Piac-utca 38.

Gőzerővel párkólt, naponta friss, zamatos kávé kapható Lindenfeld J. Jenő fűszer nagykereskedésében, Rózsater 3. Városház-utca 2. Pénzügyi-palota.

Ha nincs pénze és szüksége van vászon, asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók, férfi és női felöltők, kész férfi-, fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy egy próbabevásárlást eszközöljön. Tisztelettel Kaiser Salamon. Telefon 685.

Valódi szegedi édes, nemes és rózsza paprika különlegességek óriási raktára Lindenfeld J. Jenő nagykereskedésében, Városház-u. 2. Rózsater 3. Pénzügyi-palota.

Hallatlan! 32 fill. egy doboz szivarka hüvely „Kolibri”. Ja persze! „Kolibri” hüvely! Nikotin mentes, különleges szopókával. Kapható mindenütt. Főraktár Harmathynál Fűvészkert 14.

Legjobb és legszebb
Czipők Daniel czipő
árúházában
TELEFON
501
Tolnai Debreczen,
Piac-u. 49. postával szemben.

Mész. Ha olcsó meszet akar venni, csak Szügyi hez kell menni. Szügyi méztelep Bánffy u. 6. Telefon 945. (Hungária malom mellett.)

Önt is érdekli! Női és férfi téli kabátok óriási raktár végett heti vagy havi részletfizetésre is gyári árban kaphatók. Vászon, kanavász, szövetek soha nem létezett olcsó árakban. Kohn Hermann utóda Zempliner Arthur, Hatvan-u. 17.

Dóczy intézetben használandó tankönyvek írói áron kaphatók Harmathynál Fűvészkert 14. Könyvhordók, toktartók, rajz és írószerek mese olcsón!

Booskay kertben 4 hold szőlő egészben vagy kisebb részletekben is eladó. Értekezni lehet Hadházy Dezső hegyközségi felügyelőnél, a helyszínen.

Butorok és szőnyegek legolcsóbban kaphatók, havi részletfizetésre is Weisz Gyula asztalos és kárpitosnál, Széchenyi-u. 19. Mindenféle kárpitos munkák felvétetnek.

Boros hordók, taposó kádak, uj és használt kapható Péterfia 76. alatt. Ugyanott 100 szüreti béka 60 krajczár.

Amerikai czipő ujdonságok

legnagyobb választékban, legolcsóbb szigorú szabot árakban, kizárólag

GLÜCKEDE

czipő nagyáruházában

! Piac- és Kossuth-u. sarok. !

Telefon 602.

Egy egész jókarban levő nagy cserépkályha eladó Széchenyi-u. 44.

Figyelem hölgyeim! Megnyit az új Parti áruház Degenfeld-tér 1. sz. alatt, ahol ezen két héten egy pár ezer selyem, bársony, szövet és batist blouzok kerülnek eladásra, az árak oly alacsonyra vannak szabva, hogy saját érdeke hogy azt megnézze.

Csemege szőlőt szép Schaszla 5 kg. kosarakban 36 fill. Darvas Miksa szőlőkivitele. Telefon 294.

Egy jó forgalmu italmérési üzlet, más vállalat miatt jutányosan eladó. Cim a kiadóban.

Eladó egy jókarban levő lámpa elutazás miatt Piac-utca 42. I. emelet, hátul az udvarban.

Olajos hordók kaphatók Piac-utca 49. sz. alatt a keresztépületben.

Lakás.

Különbejáratu butorozott utcai szobát keresek okt. 10-ikére. Ajánlatok a kiadóba adandók be „Utcai szoba” jellegre.

Fischer Menyhért

saját készítményű czipő árúházát, valamint a czipész műhelyét megnagyobbította Piacz u. 9. sz. alatt (Frank Rezső mellett.) — 24 óra alatt bármilyen különleges mérték utáni cipők készülnek.

Különféle.

Kölesön fürdő-kádak kaphatók Piac-u. 32. Kiss Ignác uj helyiségében.

Ha jól akar inni-enni. Csak Goldstein-hoz kell menni. Goldstein Bodegája Piacz-utca 85. az (Uj-utcában.)

Hová menjünk? A Farkas-féle uj orth. kóser bodegába. Hunyadi-u. 17.

Legszebben tisztít, mos és vasal a Kristály mosóda, Kandia-u. 5.

Kalapos műhelyemben mindenféle kalapok tisztítását, vasalását elvállalom, ugyszintén női kalapokat átalakítok divatos formára Piacz-u. 38. Főposta mellett. Beliczay Lajos kalapos.

Welsz Ferencz épület és mű-butor asztalos József-kir.-h.-u. 60. Készít minden az asztalos szakmába vágó munkákat elsősorú kivitelben, mérsékelt árban.

Zongorák, Pianinok,

Czimbalmok és mindenféle hangszerek legnagyobb választékban kaphatók

Schmidt S.

zongora és hangszer raktárában

Piacz-utca 73. sz.

Nagymagyaralföldi Bank

Részvénytársaság

DEBRECZEN, Piacz u. 73. sz. a.

Elfogad

betéteket

takarékkönyvekre és folyószámlára s állandó jellegű betétek után

5%

kamatot fizet. — Ezenkívül az intézet fizeti a betét kamatadót is.

Átmeneti felöltők

24 koronától

feljebb kaphatók

Grünfeld Adolf és Társa

Legolcsóbb férfi- és fiu ruha árúházában

DEBRECZEN, Kistemplom mellett.

Tiszta agyagból készült szép és jó

cserép, fali téglá

és legszebb

nyersfalazati téglá

csak a

Karczagi

agyagiparnál

Karczagon szereshető be.

1911. október 5.

Reichmann Divatáruháza.

Az iskolai saisonra naponta érkeznek **gyermek ruha különlegességek** minden nagyságban eredeti angol facon, bársony, szövet és jó mosó barchet.

Pelüche, posztó és szövet leány köpenyek!

Valódi angol és francia costum ujdonságok, kész angol aljak, utolsó divat facon. Mindenféle bőr, diszmű, rövid, belés árak. Szabó kellékek nagy választékban. **Zsinór, öv, minden színben 2 kor.** Saját készítésű cloth paplanok kor. 7.50-től. Eredeti francia reform fűzők. Női autuka és fekete ernyők. **Intézeti leány és fiu fehérneműek** minden nagyságban. — **Gyermek ruhák méret szerint 48 óra alatt készíttetnek.**

Royal szállodával szemben. Piacz-u. 85.
Egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.

Új uridivat szabó szalon Sugár Samu

József kir. herceg-utca 23.

A legújabb divat szövetekből. — Mérték utáni megrendelések izlésesen és olcsón készíttetnek.

Hogyan védekezzünk, hogy a

drága fa

a tél folyamán tönkre ne tegyen bennünket. Ugy, hogy

olcsó szén és koks

tüzelésre rendezkedjünk be és szerezzük be idejekorán **szükségletünket**

Klár Andor

részv. társaságnál

Debreczen, Piacz-u. 77.

Telefon 445.

Telefon 445.

Szén, Koks, Brikett olcsó és legjobb minőségekben állandóan raktáron.

Evi kötésre előnyös ajánlat.

Szépség,

széplítés a jó izlés követelménye.

Matild krém

Matild arckenőcs

Matild szappan

Matild powder

3 színben.

Méregmentes szépítőszerek hatásuk meglepő, leveznek minden szeplőt, májfoltot stb. a bőrt finomná, 5 perc alatt fehérré teszik. Tessék megpróbálni, ha nem használ árárt minden kibuvó nélkül visszaadom.

Készítjük

Kun István gyógyszerész.

Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában
Főraktár: Tóth Béla utóda Kubok gyógyszerésznél (Tiszapalota) és Jóna és Jóna drogeriájában.

Simonffy-
utca 55.

Ruhafestő.

Szőchényi-
utca 6.

GÖZMOSÓ.

Wacha Róbert

Debreczen.
Telefon 840. Telefon 840.
Vidéki megkeresések és megbízások a főzletbe :
Simonffy-u. 55. sz. intézendők.

Ágytoll-
tisztító.

Varga-
utca 35.

Vegy-tisztító.

Verbőczy-
utca 14.

A nagymagyaralföldi

építő és műszaki részvénytársaság

tudomásul hozza a nagyérdemű közönségnek, hogy Hunyadi-u. 10. sz. alatt

építő és műszaki irodát nyitott.

Eivállal: mindennemű magas és mély építést, összes vasbetonmunkát, azok tervezését és felülvizsgálatát.

Épít részletfizetésre mindennemű építkezést és

Díjtalanul készít költségvetést és szolgál tanácsccsal műszaki ügyekben.

A nagyérdemű közönség szives támogatását kérjük.

Nagymagyaralföldi építő és műszaki r. t.

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Telefon szám nappal 322. (Kossuth-u. 15) — (Éjjel 66. sz. Péterfia-u. 70.)

Szives tudomásul!

Tisztelt üzletfeink é. a n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy **temetkezési intézetünket** a mai kornak megfelelően tetemesen megnagyobbítottuk **új gyászcsoknik** mellett végzünk — **Tolakodás nem elvünk!** Csakis személyes meghívásra jelentkezünk temetések felvétele végett.

Szives további pártfogást kérve, maradunk

Tisztelettel

Özv. Dankó Béláné és Társa temetkezési vállalkozók.

Megvettem

Rosenbaum Fülöp ungvári cég összes áruit!

Még nem létezett olcsó árakon adok el

csipke, (1 és 2 kr. méterje) szalag, rövid és kötött árukat, férfi- és női fehérneműket, férfi és női ingeket, ruha díszeket, harisnyákat, gyermek kötött ruhákat, Jäger alsóneműket, női alsó szoknyákat, kesztyűket, **potom árakon.**

Siessen mindenki mig a készlet tart!

Stark Sándor-hoz

Piacz-u. 7. számú áruházába, a Keresk. akadémiával szemben.

:: Hallatlan olcsó! ::

Mindenki ki lesz szolgálva

30.000 Koronás CERES-Pályázatról

ne feledkeznek el!

Közelebbi felvilágosítás minden kereskedőnél nyerhető!

"Luna"

egyike a jelenkor kénben és szénsavban legdu-
sabb gyógy- és ásványvizének. Forrástelep: **Avas-**
felsőfalu. Iroda és raktár: Szatmárnémeti, Rákóczi-utca 26.

Kapható: minden fűszer- és ásványvizkereskedésben.

A Luna ásványviz

specialis gyógyhatásu
a vese-, gyomor-, hó-
lyag-, bélbetegségek-
és légutak hurutjánál,
továbbá sárgaság-,
máj- és léphajok ese-
teiben. ::

Borral keverve
igen kellemes
és üdítő.

Forrás-tulajdonos: **Fogarassy Sándor**, Szatmárnémeti.
Hajdumegyére raktár: Fűszerkereskedelmi r. t. előbb
Lusztig Károly cég Debreczenben.